

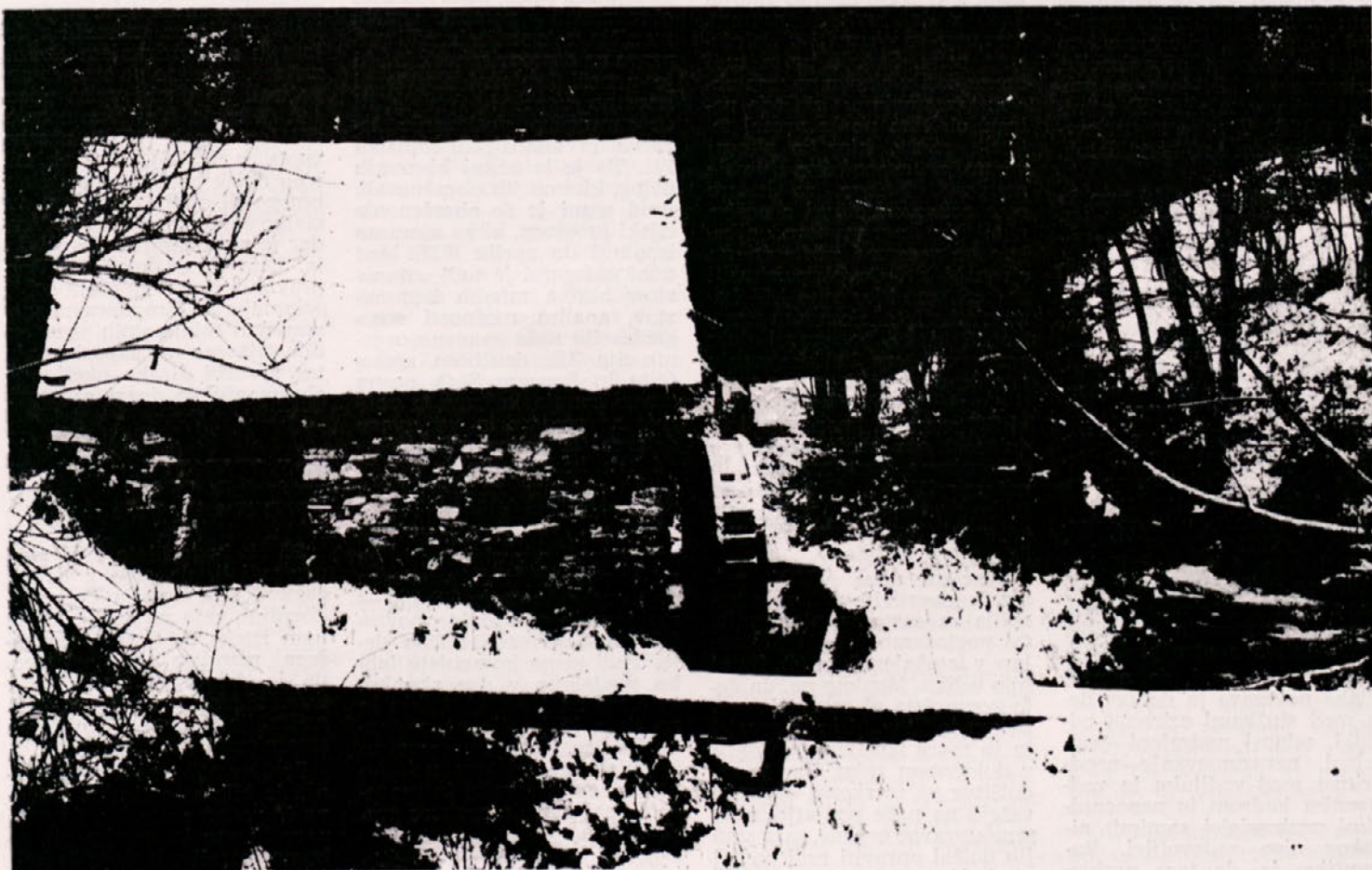


## Drage bralke in bralci!

Pred vami je naša zadnja številka v letošnjem letu. Kljub težavam, ki so vam že znane in jih ne bi ponovno omejnili, smo vam pripravili, upamo vsaj, dokaj zanimivo in pestro številko našega glasila.

Nekaj o svojem delu v preteklem letu so nam povedali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in člani delavskih svetov. Poleg tega lahko berete še: o novih proizvodih Aera, ki so, oziroma bodo prišli na tržišče; o inventivni dejavnosti, o novi proizvodnji v obratu jasnit, nekaj o civilni zaščiti... in seveda še naše stalne rubrike.

Ob tej priložnosti želi uredniški odbor vsem delavcem delovne organizacije Aero v novem letu veliko delovnih uspehov, v osebnem življenju pa vse lepo in dobro.



# SREČNO 1977

# Delo družbenopolitičnih organizacij

**Anita ŽOHER, sekretar OO ZK TOZD Kemija Celje**

Leto 1976 je bilo leto številnih akcij, ki imajo v samoupravnih, političnih in družbeno-ekonomskih odnosih velik pomen. Sprejeti so bili srednjeročni programi razvoja, bistvene so tudi spremembe v poslovanju gospodarstva, največ razprav je bilo o analizah razmer v naši delovni organizaciji in o zakonu o združenem delu, pomembna družbena akcija je bila tudi akcija zbiranja posojila za ceste, sprejem nove analitične ocene delovnih mest, sprejem vrsto sporazumov, itd. Zato je bilo tudi angažiranje komunistov dosti bolj uspešno kot prejšnja leta.

Ocenim lahko, da smo komunisti bolj sposobni opravljati naloge, ki so načrtane v ustavi in kongresnih dokumentih ZKJ in ZKS.

OZK TOZD Kemija Celje je po številu članov manjša organizacija, saj šteje trenutno le 19 članov ZK. V letošnjem letu smo v naše vrste sprejeli 4 komuniste, 4 komunisti so odšli iz delovne organizacije, oziroma so bili interno premeščeni v ostale TOZD oziroma DSSS. V teku so priprave za sprejem še 5 kandidatov. datov.

Na osnovi ankete, ki smo jo izvedli, ugotavljamo, da večina delavcev, ki so aktivni v samoupravnih organih in ostalih družbenopolitičnih organizacijah, ne želijo vstopiti v vrste komunistov, predvsem zaradi družinskih razmer, nerazčiščenega ideološkega prepričanja, premajhne družbenopolitične razgledanosti.

Največji problem, s katerim se komunisti v TOZD Kemija Celje srečujemo, so velike težave pri poslovanju, predvsem glede velikega porasta stroškov, investicije in prevelikega števila režijskih delavcev v TOZD, še posebej pa zaradi neurejenih dohodkovnih odnosov in prevelike obremenitve s stroški DSSS.

Dejstvo je tudi, da odnosi (slaba povezava in delitev dela med službami oziroma oddelki, odnosi nadrejeni—podrejeni, nerazumevanje—neodkritost med vodilnim in vodstvenim kadrom in neposrednimi proizvajalci samimi) nikakor niso zadovoljivi. Razumljivo je, da tega problema ne bomo mogli rešiti samo komunisti, to bo morala biti tudi odgovorna naloga vseh ostalih delavcev, še posebej aktivistov v samoupravnih organih, sindikatu, mladini.

Premalo smo samokritični in še vedno pod vplivom »strahu pred zamero«. Ko bomo le delno spremenili takšno stanje, bomo lahko govorili o velikem uspehu komunistov, vseh delavcev.

Vse te napake se odražajo tudi v rezultatih nekaterih akcij. Se posebej pri akciji zbiranja posojila za ceste, kjer rezultat nazorno kaže, kolikšna je zavest delavcev za zadovoljivo izvedbo tako pomembne družbene akcije. Veliko je takšnih, ki vidijo samo sebe, svoj osebni standard.

Pred nami je naslednja zelo pomembna družbena akcija — referendum za II. samoprispevek.

Pomen te akcije je nesporen, toda ali bomo uspeli? Prepričani smo, da neuspeha ne bomo doživeli!

Toda, čaka nas veliko dela, vse delavce, še posebej komuniste in ostale samoupravno in družbenopolitično angažirane aktiviste!

**Magda URH, sekretar OO ZK DSSS**

Težko bi dali tako kot podjetje, TOZD, obrat ali oddelek ob koncu leta obračun tudi člani ZK. Naše delo ni zaključeno z določenim datumom, moramo ga opraviti v določenem roku. Seveda pa si tudi komunisti v okviru nekega obdobja zastavimo določene naloge, ob tem pa še precej tekočih zadev, kjer je skoraj vedno potrebno čim hitreje reagirati. Naloge, za katere smo redno zadolženi z našim akcijskim programom, nikakor ne moremo postaviti na stranski tir. Če bi poizkusili naštetiti vse, kjer smo bili komunisti v letošnjem letu angažirani, bi bil to precej dolg seznam. O tem, kaj vse smo v tem času naredili, so vas sproti obveščali naši glasili ter člani ZK sami, ki imamo tudi to dolžnost, da svoje sodelavce seznanjamo o našem delu in našem mišljenju. Vsekakor pa lahko omenimo precejšnje sodelovanje pri odgovornih nalogah, kot so bile:

Sprejem nove AODM, prava investicije AC, vpis posojila za ceste in planiranje. Če pogledamo število sestankov v letošnjem letu (4), jih ni bilo veliko. Menimo pa, da delo komunistov ni sestanek, ampak zadolžitev, ki jo je sprejel in jo mora izpeljati do konca v določenem roku. Vse te zadolžitve pa se skoraj obvezno vežejo na naše podjetje, naše samoupravne organe, zato smo jih dolžni opraviti tudi po tej plati. V vsakem trenutku pa je bilo za komuniste obvezno spoštovanje discipline, pravic in dolžnosti.

V upanju in želji, da smo komunisti opravili zaupanje ter uspešno opravili naloge, s posebnim poudarkom po želji za sodelovanje in razumevanje med vsemi delavci AERA, želimo člani ZK DSSS srečno in uspešno novo leto 1977 vsem sodelavcem v naši delovni organizaciji.

**Marjan SABO, sekretar OO ZK TOZD Tovarna celuloze Medvode**

Osnovna organizacija naše TOZD šteje danes preko 50 članov, kar predstavlja več kot 10% delavcev naše tovarne. V letu 1976 je bila osnovna organizacija razmeroma precej aktivna. Na sestankih smo obravnavali široko paleto vprašanj in problemov od svetovne problematike preko problematike v DO oziroma TOZD. Že v začetku leta smo si zastavili naloge in zavihali rokave. V spomladanskem razdobju smo se informirali o poteku 25. kongresa KP SZ, o delu članov ZK v Pivovarni Union, aktivno sodelovali v pripravah za javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, sklepali o zaključnem računu za leto 1975 in o pomoči prizadetim v Posočju. Že v jesenskem obdobju smo sprejeli dvanajst novih članov v OO ZK, se aktivirali pri izvajanju akcije o vpisu posojila za ceste, ponovno smo obravnavali položaj naših manjšin v Avstriji, izvedli priprave na samoprispevek II., ki je v naši krajevni skupnosti izvrstno uspel in pregledali devetmesečno poslovanje tovarne in analizirali članstvo ZK. To je le nekaj bistvenih nalog, ki smo jih obravnavali. Pred nami je še obsežen akcijski program, ki ga moramo izpolniti do aprila 1977. Med temi nalogami je tudi ustanovitev aktivna mladih komunistov, analiza možnosti reorganizacije naše osnovne organizacije ZK, družbena samoščita in koncept SLO, ocena uredničenja kadrovske politike za vodilne in vodstvene delavce ter ocena učinkovitosti teh kadrov. Še in še bi lahko našteval naloge, ki so pred nami.

Vendar bi na koncu rad spregovoril o problemu, ki se mi je porodil že ob sprejemu dolžnosti sekretarja OO ZK — moralno in materialno povračilo za družbenopolitično delo. Tudi same komuniste lahko razdelimo v dve skupini, in sicer na tiste, ki delajo in na tiste, ki hodijo na sestanke. Ta druga skupina mesečno žrtvuje eno ali dve uri, ko presedi na sestanku in mogoče še pol ure, da prebere gradivo.

Drugo skupino pa tvorijo komunisti, ki so aktivni v osnovni organizaciji in smo jih zaradi njihove delavnosti angažirali še na drugih področjih. Tako se funkcije vodilnih v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah delijo v okviru te — sorazmerno maloštevilne — skupine. In tako se dogaja (če prištetjem sem še vodilne delavce), da se na različnih sestankih z različno tematiko srečujejo praktično isti ljudje.

In ravno tu vidim glavno nalogo družbenopolitičnih organizacij: razširitev ozkega kroga delovnih komunistov, kar bomo dosegli s permanentnim izobraževanjem komunistov in s selekcijo o evidentiranju kandidatov za člane ZK, kjer morata precejšnjo vlogo odigrati sindikat in mladina.

**Slavko ZAGORICNIK, predsednik OOS, DSSS**

Pred sindikalno organizacijo so bile v letu 1976 postavljene obsežne naloge, zlasti ob sprejemu zakona o združenem delu, ki je dal sindikatu odgovorne in zahtevne naloge. Menim, da se je tudi letos sindikat angažiral v polni meri pri uveljavljanju delegatskega sistema. Omenim pa naj, da smo še vedno premalo sledili toku informacij nazaj v bazo. Pomagali pa smo (oziroma organizirali) pri ustanavljanju samoupravnih delovnih skupin, bili organizator razprave zakona o združenem delu, razpravljali smo in se seznanili z delom in organiziranjem civilne zaščite, posebno pa smo se angažirali ob akciji vpisa posojila za ceste, kjer smo zabeležili lep uspeh (105% zbrana vsota v DSSS). Organizirali smo obisk bolnikov na domu, omogočili oddih družinam socialno šibkejših delavcev. Vendar je pred nami še dovolj dela. Leto še ni končano. Razpravljali bomo in dali svoje pripombe na samoupravni sporazum o minimalnih standardih delavcev pri zaposlovanju ter sprožili široko akcijo ob glasovanju za drugi samoprispevek.

**Rudi STOPAR, predsednik OOS, TOZD Kemija Celje**

Že ob koncu leta 1975 smo ugotavljali, da smo z delom OOS TOZD Kemija Celje zadovoljni, zato pa sedaj, ko se nam izteka že drugo leto našega mandata, ugotavljamo, da je delovanje sindikata v dobri meri prisotno na vseh področjih, opredeljenih s smernicami VII. kongresa.

Problematika našega delovanja je bila zelo široka, s tem pa še vedno ne trdim, da smo naredili vse in menim, da se bomo morali v bodoče še bolj posvetiti reševanju nekaterih problemov.

Na sejah smo tekoče obravnavali poslovanje TOZD, realizacijo stabilizacijskega programa, delovanje samoupravne delavske kontrole, za katero lahko ugotovim, da je pričela s svojim delom. Razpravljali smo tudi o inventivni dejavnosti in dali iniciativo za široko akcijo. Spregovorili smo o breobrazbi srednjega (Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

šolstva in na program dali konkretne pripombe. Na eni izmed sej smo obravnavali delo delegacij SIS in delegacije združenega dela in ugotovili, da delegati svojo vlogo po absolviranju delegatske šole, mnogo bolje razumejo in jo zato bolje opravljajo. Obravnavali smo tudi problematiko družbenega standarda v podjetju. Bili smo nosilci akcij posojila za ceste in javne razprave zakona o združenem delu. Razpravo zakona smo v roku izvedli, ob tem pa smo razpravljali tudi o analizi samoupravnih odnosov. Za akcijo posojila za ceste pa moramo žal ugotoviti, da v naši TOZD ni najbolje uspela, kljub velikemu prizadevanju vseh nosilcev akcije.

Omeniti želim še proslavo ob dnevu žena, v kateri so s svojim programom sodelovali otroci VVU »Zarja«. Organizirali smo tudi razstavo slik. Na predlog IO OOS ima naša OOS tudi letos dobitnika srebrnega znaka zveze sindikatov, to pa je bila letos tovaršica Vovk Jožica.

Vsem članom kolektiva želim v imenu IO, sindikata in v svojem imenu srečno 1977. leto.

**Ivan ŽOHAR, predsednik OOS TOZD Kemija Šempeter**

»Kot vsa prejšnja leta, je tudi letos naša OOS morala izpolniti množico nalog, ki so ji bile postavljene. Izmed teh bi omenil samo nekaj najvažnejših, ki so bile obenem tudi najboljše.

V začetku leta smo morali pristopiti k formiranju samoupravnih delovnih skupin, kot novi obliki naših samoupravnih odnosov v združenem delu. Ugotovimo lahko, da so dobro zaživele in da se njihovo delovanje izboljšuje iz dneva v dan.

Druga zelo obsežna in odgovorna naloga, ki smo jo morali izvršiti, je bila razprava o osnutku zakona o združenem delu, vzporedno pa tudi podrobna analiza stanja samoupravnih odnosov — tako v TOZD kot tudi na nivoju DO. Tej nalogi smo morali posvetiti obilico truda in časa, moje mnenje pa je, da smo v celoti uspeli. Seveda nas v nadaljevanju čaka veliko dela, na laga pa nam jih zakon o združenem delu.

Sodelovali smo tudi pri sprejemu analitične ocene delovnih mest ter sprejemanju samoupravnega sporazuma o ugotavljanju dohodka ter sredstev za osebne dohodke.

Posebno pozornost smo posvetili tudi letovanju otrok naših delavcev ter zdravljenju članov našega kolektiva in jim finančno pomagali. Skozi vse leto smo poskušali čim več delavcev zainteresirati, da bi se udeleževali tudi rekreacije. Na tem področju nismo v celoti uspeli. V glavnem zaradi tega, ker večina delavcev ni po-

kazala zanimanja za te vrste dejavnosti.

Naša OOS je seveda delovala še na drugih področjih, ki jih ni malo. Skozi vse leto smo spremljali gospodarsko poslovanje TOZD, delovanje samoupravne delavske kontrole, izvajanju stabilizacijskih ukrepov, spremljali kadrovsko politiko, dosti časa smo posvetili tudi delovni disciplini, varstvu pri delu in družbeni samozaščiti, skrbeli za izobraževanje sindikalnih aktivistov.

Ugotavljam, da bomo v prihodnje potrebovali več finančnih sredstev, če bomo hoteli izpolniti vse naloge.

Omeniti moram še to, da smo pri vseh akcijah in nalogah dobro sodelovali tudi z OO ZSMS in OO ZK v TOZD ter z vodilnimi delavci, čeprav smo kdaj pa kdaj nalezeli na določene težave.

V letu 1977 pa želim vsem še obilo delovnih uspehov.

**Venčeslav FERANT, predsednik OO ZSMS v TOZD Grafika**

Tudi v letu 1976 mladina v TOZD Grafika ni mirovala. Delo v organizaciji je zaživel v podopustniškem času, ko je bila 25. 8. 1976 seja predsedstva. Na seji smo izvolili nekatere nove člane, pri tem pa smo pazili, da ima vsak oddelek svojega predstavnika. Novo izvoljeno predsedstvo je šlo 10 mladincev, kasneje pa smo izvolili še novega informatorja. Na naslednji seji dne 10. 9. smo sprejeli akcijski program za obdobje oktober 1976 — junij 1977. Glavne točke tega programa so bile:

- povezava naše OO ZSMS z OO ZSMS Center Celje,
- sodelovanje z borci,
- udeležba na krvodajalskih akcijah,
- zbiranje odpadnega papirja,
- ustanovitev krožkov (likovni, foto),
- spoznavanje specifičnih grafičnih poklicev in spremljanje celotnega postopka proizvodnje.

Akcijški program pa smo usklajevali s tekočimi nalogami, ki nam jih je zadala občinska konferenca ZSMS.

Na izredni seji IO konference OOS DO AERO smo se odločili, da se odpovemo skupnemu izletu z borci in da denar nakažemo prizadetim v Posočju. V mesecu septembru pa smo izvedli akcijo »vsak mladinec 10 din za Posočje«, ki je v celoti uspela. V oktobru (16. 10.) smo skupaj z mladimi iz DSSS organizirali ekskurzijo v tiskarno Ljudevit Gaj v Krapini, kjer smo navezali stike z njihovo mladinsko organizacijo. Dva dni pred dnevom mrtvih se je naša delegacija udeležila komemoracije ob grobnici narodnih herojev. Prav tako je naša delegacija prisostvovala javnemu protestu proti dogajanju na Koroškem, ki je bil 5. no-

vembra na Titovem trgu. Naslednji dan smo ob 30-letnici Aera sprejeli mlade iz treh pobratenih mest. Tako smo sprejeli mlade iz kemične industrije Radonja (Sisak), grafičnega podjetja Grafičar (Sisak) in papirne industrije Mladost iz Čuprije. Z obeh strani je bila izražena želja po nadaljnjem sodelovanju. Prav tako smo v zadnjem času utrdili odnose z OO ZSMS Medvode.

Upravičeno upamo, da bo tudi prihodnje leto vsaj tako uspešno in delovno kot letošnje, čeprav se zavedamo, da je pred nami vrsta problemov, ki jih bo potrebno rešiti. Poleg finančnih težav pa je naš največji problem v tem, da smo mladi v TOZD Grafika vse preveč oddaljeni drug od drugega, saj delujemo kar na treh različnih krajih Celja (Cetis, Trg V. kongresa, obrat na Mariborski cesti in obrati na Ipavčevi). S tem je oteženo informiranje in tudi delo v mladinski organizaciji. Ob pomoči vseh mladincev bomo uspeli uresničiti zadane naloge. Naj na koncu zaželimo vsem mladincem in delovnim ljudem v Aeru kar najbolj srečno in uspešno 1977. leto.

**Emil LUSTRIK, predsednik OO ZSMS TOZD Tovarna celuloze Medvode**

V prvi polovici letošnjega leta smo lahko opazili v delu naše mladinske organizacije precejšnjo pasivnost, ki jo je povzročila zlasti zadnja faza nove investicije in s tem prihod novih delavcev — mladincev v tovarno.

V tretji četrtini leta pa smo pričeli z organizacijskimi pripravami za ponovno oživitvev mladinske organizacije. Izvoljen je bil iniciativni odbor za aktiviranje skupin (aktivov) po obratih.

Iniciativni odbor je v tem času že deloval kot aktiv mladih delavcev in je organiziral nekaj akcij, med katerimi je najpomembnejša organiziranje akcije izobraževanja naših delavcev.

V začetku devetega meseca je bil izredni občni zbor, kjer smo obravnavali problematiko mladincev v našem podjetju. Izvolili smo novo predsedstvo osnovne organizacije in vodje aktivov. Sedaj pa že lahko zabeležimo prve rezultate dela. Tako smo opravili naslednje naloge:

- sodelovali smo v vseh protestnih akcijah glede manjšinskega vprašanja v Avstriji,
- izvedli smo delovno akcijo v Posočju,
- reševali smo nekatera vprašanja posameznih mladincev,
- ustanovili smo sekcije za šport, izobraževanje in kulturo, ki že pripravljajo plan za delo na posameznih področjih.

**Cvetka MACKOVSEK, predsednik OO ZSMS v DSSS**

»Mladinska organizacija je letos, v maju, dobila novo vodstvo. Že takoj na začetku smo se morali spoprijeti s težko nalogo, obuditi delo mladinske organizacije in mladincev. Skušali smo čimveč mladincev spodbuditi, da bi aktivno sodelovali pri delu mladinske organizacije, kar pa nam, žal, ni uspelo. Od 90 mladincev je aktivnih le 10. Kljub temu smo zastavljeni akcijski program uresničevali in se lotili naslednjih nalog: okrasili smo vpisna mesta (posojilo za ceste), vključili smo se v mladinsko delovno akcijo v Posočju, sodelovali na grafičnih igrah, zbirali odpadni material (naš prispevek za graditev mladinskega doma v Čupriji), organizirali več ekskurzij, od katerih je najbolj uspel izlet v Krapino, kjer smo si ogledali tiskarno »Ljudevit Gaj«. Ob proslavi 30. obletnice obstoja Aera v socializmu pa smo pripravili dvorano pod Golovcem. Organizirali smo tudi krvodajalsko akcijo, kjer je bila dokaj velika udeležba. Vključevali pa smo se tudi v akcijo v okviru OK ZSMS (vsak mladinec je prispeval še 10 din za Posočje).

Ob koncu bi se rada zahvalila najaktivnejšim mladincem za njihovo sodelovanje: Cvetki Jug, Primožu Lorenčaku, Vesni Javeršek, Janji Završnik in Jožetu Vašlu.

**Mirko KENDA, predsednik ZSMS, TOZD Kemija Celje**

Tako kot vsaka TOZD v Aeru, ima tudi TOZD Kemija Celje svojo mladino, ki šteje kar precej članov, čeprav je udeležba na akcijah in izletih maloštevilna.

Največji je odziv na krvodajalske akcije, zelo slab pa je na delovne akcije.

Kljub temu da je aktivnih članov bolj malo, poskušamo opraviti vsako akcijo, ki smo si jo zastavili v akcijskem programu. Po volilni konferenci smo sestavili nov akcijski program, ki zajema akcije do meseca maja 1977.

Tako smo v mesecu oktobru skupno z mladinci ostalih TOZD organizirali izlet v Krapino, ter pomagali na pripravah ob 30. obletnici Aera.

Ob tem jubileju smo povabili tudi predstavnike mladine iz pobratenih mest Doboja, Šiška in Čuprije. Vzpostavili smo tudi zamrlo zvezo s krajevno skupnostjo Dolgo polje. Pri izvajanju skupnih akcij nam pomaga tudi sindikat.

Sledile so še druge akcije (krvodajalska akcija, zbiranje odpadnega papirja).

Tako kot letos, nam tudi za drugo leto ostaja še mnogo odprtih akcij.

(Nadaljevanje na 4. strani)

# BESEDE DELEGATOV DELAVSKIH SVETOV

V letošnjem letu smo izvolili nove člane delavskih svetov. Povprašali smo jih, kako so zadovoljni z delom DS, v katerem delujejo kot delegati, kako in v kolikšni meri so lahko vplivali na delo delavskega sveta, kako so po njihovem mnenju zaživele samoupravne delovne skupine.

**Danica KOS, član DS — TOZD Kemija Celje**

»Zadovoljna sem s svojim delom v DS, posebej še, ker mi to omogoča poglobljeno spoznavanje gospodarske problematike TOZD Kemije in tako lahko dobim bolj realno sliko o dogajanjih tudi v našem samoupravnem sistemu. Sedaj, ko so formirane samoupravne delovne skupine, imam kot član — delegat DS večje zadolžitve, kot sem jih imela prej. Kot vodja samoupravne delovne skupine sem sedaj resnično prisiljena, da pozorno preberem gradivo, ki ga dobim, aktivno spremljam seje in nato o vsem tem poročam samoupravni delovni skupini. Sem tudi delegat v delegaciji SIS in bi želela, da bi bila podobna predavanja, kot so bila za delegate občinske skupine, tudi za člane DS, vendar krajša. To bi mi veliko pomenilo pri delu v samoupravni delovni skupini. Zatenkrat pa mi pri tem delu nudi pomoč obratovodja jasnita — tov. Janc. Pripomniti bi želela še to, da so seje DS dobro pripravljene in odgovorno vodene, gradivo dobimo pravočasno. Zgodi se, da ima včasih kakšna seja obsežen program, a ga kljub temu uspešno predelamo.«

**Vasja BIRSA, član DS v DSSS**

»Z delom v DS sem zadovoljen. Imam možnost, da se oglašam, dajem svoje pripombe, seveda v okviru teme, ki je na dnevnem redu. V glavnem smo letos obravnavali tekočo problematiko, sporazume. Omeniti pa moram, da samoupravne delovne skupine, vsaj po mojem mnenju, še niso popolnoma zaživele. Menim pa, da je to edina pravilna in učinkovita pot, da prispe mnenje vsakega delavca do razprave na DS. Da pa samoupravne delovne skupine niso zaživele, so verjetno delno krivi sami vodje teh skupin. Sam bom poskušal odslej z naslednjim načinom dela: enkrat mesečno (najmanj) se bo sestala samoupravna delovna skupina, katere vodja sem, brez določenega dnevnega reda, skušali pa bomo rešiti probleme, ki se porajajo ob našem delu. Menim, da bi moral vsak član skupine dobiti vpogled v zapisnik DS. Delavci bi se sestali tudi pred samo sejo delavskega sveta in se tako seznanili s tekočo pro-

blematiko, seznanjeni bi bili z dnevnim redom istočasno kot vodja samoupravne delovne skupine, delegat v DS.«

**Rudi TRAMPUŽ, član DS v TOZD Tovarna celuloze Medvode**

»Nisem prvič član DS in opažam sedaj določene razlike pri našem delu. Zadovoljen sem s pripravo materiala, samim potekom in aktualnostjo sej. Zelo pa me preseneča malomaren odnos nekaterih članov, ki se kaže v neudeležbi na sejah. Bistvenih pripomb oziroma predlogov za spremembo dela delavskega sveta nimam, želel bi le, da bi bile seje pogostejše in s tem krajše. Ker so samoupravne delovne skupine šele v začetni fazi prilagajanja, o njih ne bi govoril.«

**Baldo Jenko, član DS v TOZD Grafika**

»Menim, da je imel vsak član možnost odločanja v DS in s tem tudi vpliva na odločitve DS. Problem je po mojem le v nečem. Vse prevečkrat se zgodi, da moramo za kakšno stvar glasovati, četudi se s tistim ne strinjamo. Postavljeni smo pred dejstvo, da glasujemo za določeno stvar, da ne bomo škodili podjetju, če bomo glasovali proti. DS bi se moral več posvetiti gospodarskim odločitvam. Vse preveč razpravljamo in glasujemo tudi o stvareh, ki spadajo v pristojnost različnih komisij in poslovnega odbora. Vse prevečkrat imamo na voljo

premalo predlogov in potem sami dvomimo, če smo se odločili za pravilno rešitev. Določeno stvar je potrebno kdaj pa kdaj hitro sprejeti, potem pa je premalo obravnavana in pretehtana, napake pa se pokažejo pozneje. Tudi o planu bi nas morali večkrat in sproti obveščati, da bi lahko sodelovali pri njegovi sestavi in ne šele potem, ko je že sestavljen in tako tedaj, ko je že prepozno, opazimo najrazličnejše nepravilnosti. Vse prevečkrat premalo poznamo bistvo stvari in tako sloni naše ocenjevanje le na oceni, ki jo daje strokovni štab (npr. ob investiciji). V prvi vrsti pa moramo pri svojih odločitvah misliti na to, da ne zastopamo interes samesznika (tozda), ampak interes celotne delovne organizacije.

O samoupravnih delovnih skupinah pa samo toliko — sodim lahko po skupini, katere vodja sem. Lahko rečem, da smo se redno sestajali in aktivno delovali, vendar je to specifična skupina, tako da smo bili redkokdaj vsi skupaj. Pomagal sem si tako, da sem tistim, ki so delali popoldne, določeno stvar napisal, vendar sem potem redko dobil na to kakšne pripombe. Mislim, da nekatere samoupravne delovne skupine niso dobro sestavljene.«

**Viljem ORLIČNIK, član DS v TOZD Kemiji Sempeter, je spregovoril o delu samoupravnih delovnih skupin:**

»Samoupravne delovne skupine so se v našem tozdu u-

stanovile pred nekaj meseci. Za vodje teh skupin so izbrali člane delavskega sveta. Vodja skupine ima pravico in dolžnost sklicati pred vsakim sestankom delavskega sveta ali zborom delavcev samoupravno delovno skupino, jih seznaniti z dnevnim redom ter skupno rešiti vprašanja, ki se jim zdijo potrebna. Na takšen sestanek lahko povabijo tudi vodilne delavce, da jim objasnijo nejasna vprašanja. S tem je omogočeno še bolj neposredno odločanje delavcev o zadevah, ki so skupna za TOZD. Le tako lahko člani delavskega sveta zastopajo na sejah mnenje svoje skupine, ne pa svoje mnenje, kot je bilo sedaj v navadi.«

(Nadaljevanej s 3. strani)

## Delo družbenopolitičnih organizacij

**Marjan LEDNIK, predsednik OO ZSMS, TOZD Kemija Sempeter**

Kljub dobro sestavljenemu programu dela mladih v naši TOZD, nismo realizirali vseh nalog, ki smo si jih zastavili. Temu je vzrok nezainteresiranost za delo v OO ZSMS, premajhna udeležba mladih na sestankih, da o akcijah sploh ne govorimo. Kritični pa moramo biti tudi do ostalih naših samoupravnih organov in DPO, kajti od njih smo pričakovali več sugestij — pomoči.

Največ smo sodelovali z OOS, ki nam je večkrat priskočila na pomoč z nasveti in nas finančno podprla. Naše aktivno delo pa se je kazalo na različnih področjih. Tako smo dosegli 1. mesto v občini na tekmovanju za najboljšo OO ZSMS.

Poslali smo tudi predlog za mladega samoupravljalca. Organizirali smo spomladansko krvodajalsko akcijo, ki se jo je udeležilo 19 zaposlenih, od tega je darovalo kri 6 mladincev in mladink.

V mesecu maju smo okrasili prostore, sodelovali pa smo tudi pri štafeti.

Dvakrat smo zakurili taborne ognje — kresovanje, udeležili pa smo se tudi svečane akademije v Zalcu. V mesecu maju so se naši mladinci udeležili različnih delovnih akcij. Sodelovali smo na pohodu na Šmohor in na pohodu po partizanskih poteh in domačijah na Dobrovljah.

Za akcijo »Posočje« smo prispevali 300 din od svoje članarine. Ob 30-letnici SKOJA, ki je bila na Ravnah na Koroškem, smo prejeli priznanje za najboljšo OO. Svečanosti sta se udeležila dva naša predstavnika.

Iz naših vrst se je mladina udeležila tudi mladinske delovne akcije v Kožbani od 8. do 29. 8. 1976.

## NOVA PROIZVODNJA

Ob naslovu se bo verjetno marsikdo zamislil. Želim, da bi pričujoči sestavek nakazal problematiko, prednosti in tehnološke možnosti nove proizvodnje, ki bi po vseh predvidevanjih v letu 1977 le morala roditi prave sadove.

Verjetno je že dolgo vsem znano, da smo leta 1973 okreptili svoj proizvodni potencial z novim strojem za oslojevanje in laminiranje različnih materialov iz visoko temperaturnih talin. Stroj je lociran v obratu JASNIT, TOZD Kemija Celje. Ne bi rad pisal o tem, ali je bil stroj posrečeno nabavljen ali ne, dejstvo je bilo, da smo na tem stroju, kot eni prvih v Evropi, morali pričeti z vpeljevanjem nove tehnologije.

Naj samo naštejemo nekatere tehnične možnosti, ki jih nudi stroj; nanos talilnih termolepil na papir, večslojno laminiranje (papir-papir, al. folija-papir, papirtekstil itd.) in verjetno tisto, kar je bilo v začetku najpomembnejše, izdelava vseh vrst samolepilnih materialov (trakovi in samolepilni materiali z zaščitnim papirjem za lepilo).

(Nadaljevanje na 6. strani)

# DIREKTORJEVA BESEDA



Približujemo se koncu leta, zato je razumljivo, da se v trenutku zaključka leta ozremo na prehojeno pot, ocenimo opravljeno delo, ovrednotimo dosežene uspehe, kritično ocenimo neizvršene naloge in istočasno razmislimo o novih nalogah, ki jih načrtujemo za naslednje plansko obdobje.

Za lažjo oceno rezultatov poslovanja tekom letošnjega leta pogledimo nekaj značilnosti splošnih gospodarskih gibanj v naši deželi. Izrazito stagnacijo v začetku leta, kot nadaljevanje gospodarskih gibanj iz leta 1975, beležimo v zmanjšani osebni porabi, omejevanju investicijskih naložb, velikih zalogah, splošni nelikvidnosti, nezadovoljivi tržni menjavi, neugodni zunanjetrgovinski menjavi, padcu produktivnosti in podobno. Vsa ta neugodna gibanja, kot delni odraz splošne svetovne gospodarske stagnacije, so narekovala nov pristop z okrepljenimi naporami za boljše gospodarjenje, hitrejšo prilagajanje potrebam tržišča, skrb za večjo produktivnost, boljše izkoriščanje delovnega časa, povečanje izvoza, skratka nadaljujejo se naporu za stabilizacijo gospodarstva. V svetovnem gospodarstvu je prišlo tekom leta do oživiljanja, kar se z manjšo zamudo kaže tudi v naši deželi, predvsem v drugi polovici leta. Analitiki ekonomike gospodarskih gibanj ugotavljajo, da se je začel nov cikel vzpona proizvodnje. Analize na koncu leta istočasno kažejo, da zmanjšana inflacija in pozitivni trendi v zunanjetrgovinski menjavi niso na »sigurnih temeljih« in se je treba še nadalje »stabilizacijsko obnašati«.

V luči teh gibanj lahko ocenjujemo poslovanje v naši DO, lažje razumemo težave s katerimi smo se srečevali v vsakdanjem delu pri preskrbi s surovinami, v proizvodnji, pri prodaji izdelkov iz našega širokega asortimana in nenehni skrbi za likvidna finančna sredstva. Delo tekom leta ni bilo lahko in prav zaradi tega ugotavljamo, da ga zaključujemo še kar uspešno.

Investicijska dejavnost je bila živahna. Z otvoritvijo nove tovarne za proizvodnjo papirja v TOZD Celuloza Medvode smo dokončali prvo fazo realizacije ene od najpomembnejših nalog iz srednjeročnega plana. Začetek proizvodnje specialnih papirjev nam narekuje intenzivno delo na realizaciji »druge faze«, tj. izgradnje obrata za proizvodnjo samokopirnega AC papirja. Vzporedno z zaključnimi deli na papirnem stroju, smo z montažo novih strojev v TOZD Grafika in preselitvijo dela tiskarne, povečali kapacitete grafičnih uslug. TOZD Kemija Celje pa je dobila nove proizvodne prostore za izdelavo vseh vrst kopirnih papirjev.

Predvidevanja glede težav pri uvozu so se uresničila. V začetku leta smo sprejeli kot prioriteto nalogo — zamenjavo uvoženih surovin in repromaterialov. Tekom leta smo jo samo delno opravili. V naslednjem letu naj bi ta naloga bila še nadalje prioriteta. Več uspeha smo dosegli na osvajanju novih proizvodov.

Najbolj prizadevni pri tem delu so bili v TOZD Kemija Sempeter. Več novih samolepilnih trakov, novi tipi matric za razmnoževanje je pomemben prispevek k dopolnitvi proizvodnega programa. Sodelovanje razvojnega sektorja na področju osvajanja novih proizvodov je tudi pomembno.

Ob zaključku leta naj ponovno omenim pomemben mejnik v poslovanju Aera: 30 let delovanja v socialistični Jugoslaviji in 50 let proizvodnje.

Temu jubileju smo dali svečano obeležje, z novimi obveznostmi pa prevzemamo odgovornost za nadaljevanje uspešne poti do novih delovnih zmag.

Zastavljene naloge v naslednjem letu niso majhne: povečana proizvodnja, nove naložbe, kvalitetnejša proizvodnja, je samo nekaj bistvenih izhodišč, ki jih nakazuje plan. Uspešna realizacija začrtanih nalog je možna samo z večjim angažiranjem širšega kroga zaposlenih v DO, večjim sodelovanjem na vseh nivojih samoupravno organiziranih enot, dejanskim izvajanjem sporazuma in dogovora med službami v vsaki TOZD posebej, še bolj pa na relaciji med TOZD ter TOZD in ostalimi službami.

Vsem sodelavcem želim srečno in uspešno novo leto 1977, da bi z vzajemnimi naporu pripomogli kar največ za nadaljnji razvoj in uspeh našega podjetja.

Zupančič inž. Milan

## NATEČAJ

Služba operativnega razvoja TOZD GRAFIKE, razpisuje interni natečaj vzorcev za AMOR papir. Natečaja se lahko udeleži vsak član kolektiva AERA.

## RAZPISNI POGOJI

1. Področje z vsebino
    - a) AMOR vzorci vseh vrst motivov,
    - b) darilni vzorci vseh vrst motivov.Motivi:  
otroški, neutralne vinjete, cvetlice, dekliški, moški, narodni, itd.
  2. Vzorci morajo biti izvorni.
  3. Tehnika izvajanja motivov:
    - a) risba,
    - b) risba in fotokopija, ki je lahko samo nakazana, vendar dovolj jasno prikazana s podobnim izdelkom fotografije,
    - c) samo fotografija.
  4. Barvna sestava 1—4 tiskovni agregati tiskajo lahko vse vrste barvnih zahtev: črtne, raster enobarvne in colorje v tehniki ofseta, bakrotiska in flexo tiska.
  5. Izdelek motiv mora predvideti detajl risbe, raporta in celotne razporeditve na površine, ki morajo zasesti obseg bakrotiskarske tiskovne forme.  
Format tiskovne površine (560 mm: faktor število raportov).
- Raport v širini in zahtevi:
1. 560:2
  2. 560:3
  3. 560: itd.
6. Pri izvedbi osvojenega motiva sodeluje tudi avtor.
  7. Predanih del ne vračamo.
  8. Odkupni motivi bodo nagrajeni z enotno nagrado 300 din. Stroški reproduksijskih uslug, ki jih je imel avtor, bodo pri odkupu motiva povrnjeni.

Motive pošljite šifrirane. Šifra je na zaprti kuverti. V kuverti pa točen naslov avtorja in šifra.

Rok za oddajo je 26. 1. 1977.  
Motive pošljite na naslov

## SLUŽBA OPERATIVNEGA RAZVOJA TOZD GRAFIKA

Z natečaji želimo nuditi možnost sodelovanja pri izvajanju našega programa oblikovanja AMOR izdelkov in hkrati spodbuditi likovno udejstvovanje posameznikov, ki jih to veseli.

V nadaljevanju bomo pripravili še natečaje, ki pa bodo služili le vzgojnemu namenu udejstvovanja v likovnem ustvarjanju.

Ob zaključku natečajev bomo izbrali najboljše izdelke in jih nagradili z uporabnimi nagradami.

Služba operativnega razvoja  
TOZD GRAFIKA

# Organizacija civilne zaščite

PREČITAJTE IN SODELUJTE Z NJO!

V letošnjem letu smo začeli intenzivno organizirati civilno zaščito. Na prvi seji centralnega delavskega sveta bo na dnevnem redu sestava in organizacija civilne zaščite. Predvidena je naslednja organizacija CZ:

A. Enote za prvo medicinsko pomoč

B. Gasilske enote

C. Enote za radio-biološko-kemijsko zaščito

D. Enote za vzdrževanje reda, zatemnitve, zaklonišča in splošne enote

E. Enote za zveze

F. Tehnično reševalne enote.

Organizacija za ta sestav je predvidena za TOZD Kemija Celje, TOZD Grafika Celje in DSSS Celje.

TOZD Kemija Šempeter organizira civilno zaščito v svojem okviru. Takšno organizacijo civilne zaščite so narekivale posebnosti naše proizvodne organizacije, njena razpršenost, obenem pa tudi po-

treba za njeno čimvečjo uporabnost v primeru potrebe. Sestava je bila razmeroma zapletena, ker so se morala upoštevati zakonska določila, organizacija pa naj bi bila taka, da bi v primeru potrebe resnično odigrala tisto vlogo, ki ji je namenjena, to je zaščita državljanov in zaščita premoženja samoupravljalcev.

Civilna zaščita ima svoj štab, ki ga sestavljajo načelnik štaba in pomočniki načelnika štaba. Njihova naloga je izdelava načrta civilne zaščite, skrb za samozaščito, usposabljanje enot civilne zaščite in vodenje reševalnih akcij v primeru potrebe.

Poveljnik civilne zaščite je tov. Banič inž. Alojz, ki je obenem tudi član odbora splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Za štab civilne zaščite pa so predlagani:

Maks Bastl, dipl. oec., načelnik štaba CZ,

Cvetka Mačkovšek, pom. nač. štaba za I. med. pomoč,

Viktor Dobovičnik, pom. nač. štaba za gas. enote,

Cic Debeljak, pom. nač. štaba enot za vzdrževanje reda v zaklonišču, zatemnitve in spl. enote.

Mladen Jazbec, pom. nač. štaba za enote zvez,

Franz inž. Kazimir, pomočnik nač. štaba za tehnično reševalne enote.

Herman Musec, pom. nač. štaba za učne in operativne zadeve.

Naloge, ki so zaupane vsem, ki bodo delali v štabu, so odgovorne, saj jih čaka delo, da ožive to, kar je bilo dosedaj le ideja in zasnova. Težav bo kar precej. Kako pa bo organizacija civilne zaščite stekla, je odvisno od vseh, tako od pripadnikov civilne zaščite, ki bodo te dni dobili pismena obvestila, da so vključeni v enote CZ, kot tudi tistih, ki jih ni zajel prvi sklic. Kakšne so naloge civilne zaščite je znano. Kljub temu bi pa rad pouda-

ril, da to ni noben servis za usluge posameznikom, temveč je to naš samoupravljalški servis, tu kjer smo branilci naših ustvarjenih dobrin, ustvarjenih v samoupravljalškem sistemu, da je to obenem zavesten čuvár tradicij delavskega razreda, pridobitev narodnoosvobodilne vojne in obenem naša družbena samozaščita v najpopolnejši obliki.

Prepričan sem, da danes ne bi nihče glasoval za odpravo pokojninskega zavarovanja, socialnega zavarovanja, za odpravo sanitarnih predpisov, za odpravo požarnovarnostnih predpisov, cestno-prometnih predpisov — ker te smo že sprejeli zavestno, kot ukrepe za našo varnost.

Tudi ti ukrepi so naša družbena samozaščita. Naša država postaja vse bolj razvita, zato potrebuje zgrajene, zavestne državljane, ki so v stanju čuvati, braniti in ukrepati v primeru potrebe.

(Nadaljevanje na 7. strani)

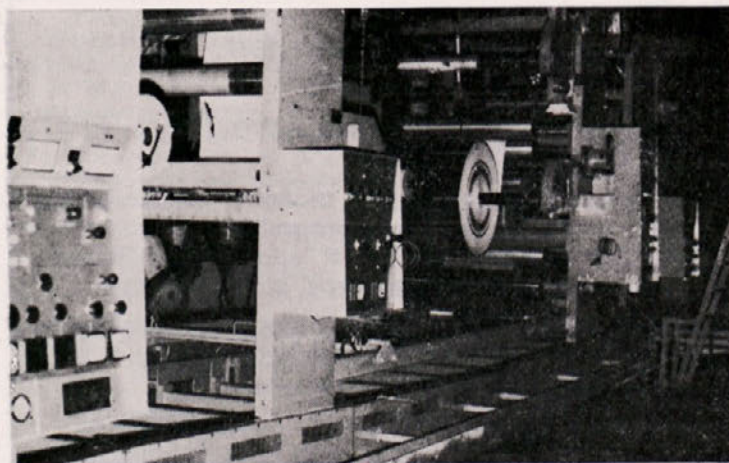
## NOVA PROIZVODNJA

(Nadaljevanje s 4. strani)

Mislím, da smo v letu 1976 prvič dobro pristopili k temu, da zasedemo zmogljivosti stroja, ki bi nam letno lahko dajale nekaj milijard starih dinarjev realizacije. Ob koncu leta ugotavljamo ob vsem še mnoge pomanjkljivosti.

Verjetno je v tem trenutku še najpomembnejše, kako bomo uredili organizacijo proizvodnje, kako bomo uspeli, da bodo materiali, ki jih lahko izdelujemo, res pravi čas prišli na trg. Koncem leta 1976 je namreč opaziti stalno pomanjkanje nekaterih materialov, ki bi jih mi lahko izdelovali.

Da ne bom samo našteval kaj bi morali narediti, moram povedati, da smo v letu 1976 izdelali že okrog 600.000 m<sup>2</sup> samolepilnega papirja (kvalitetni normal in pilsijaj). Letošnji plan proizvodnje predvideva povečanje na področju samolepilnih materialov za okrog 200 %



s tem, da bi v program vključili še naslednje kvalitete samolepilnih materialov (sijaj, market, samolepilne alu folije — šest kvalitet, intenzit — štiri kvalitete, isti materiali v formatih).

Čeprav bi bila realizacija letošnjih predvidevanj za leto 1977 že bistvena, nam marktinška analiza in domače potrebe (pred ostalimi izdelovalci samolepilnih materialov imamo namreč to veliko prednost, da imamo v našem podjetju največji obrat za predelavo samolepilnih materialov v Jugoslaviji) kažejo, da bi lahko tovrstno proizvodnjo še močno razširili.

Če ostanem pri samolepilnih materialih, bi rad ponovno opozoril, da izdelana količina v letu 1976, čeprav ni bila planirana, kaže, da imamo možnosti da se na področju samolepilnih materialov še nadalje krepimo in da na tem področju AERO doseže nekaj več.

Z ozirom na novo tehnologijo bo večja realizacija zahtevala večje napore s strani komercialne, mogoče ne bi bilo napak, če bi razmislili tudi o tem, kako bi dosegli, da bi bil pretok informacij (tehnične narave) med Aerom kot proizvajalcem in kupcem čim boljši. Zavedati se moramo, da nudimo material, ki ga trg ne pozna dovolj, saj tudi v zahodni Evropi ta material, izdelan po novi tehnologiji, šele sedaj dobiva pravo veljavo.

V pripravi imamo tudi nekaj novih artiklov, ki so vsi masovni in ki bi morali rešiti nezasedenost vseh zmogljivosti, ki jih stroj ima.

Naj najprej omenim laminate iz alu folije in papirja za različne namene uporabe. Tudi tu imamo za nekatere kvalitete tehnologijo izdelave, ki v Jugoslaviji še ni razširjena.

Za leto 1977 je v pripravi tudi izdelava lepilnih trakov večslojno laminiranje (ojačani papir) in samolepilni tesnilni trakovi. Več o tem bomo lahko govorili ob konkretnih rezultatih naših prizadevanj.

Za zaključek bi rad povedal, da je na vseh nas, ki smo kakorkoli vključeni v realizacijo navedenih nalog, da jih čim kvalitetneje opravimo.

Naj izkoristim možnost in se zahvalim vsem tistim, ki so v preteklem letu pripomogli k temu, da se je realizacija proizvodnje na novem stroju premaknila z mrtve točke z upanjem, da bodo v prihodnjem letu še z večjim zaupanjem sodelovali pri tej panogi.

Vodja RPL

Vasja Birsa, dipl. ing.

# Bila si tako lepa...

Sedel je na klopi pod brajdo in se oziral po klancu navzdol, kot da bi nekoga pričakoval, čeprav je že dolgo vedel, da ga ne bo. Jesensko sonce je božalo rumene liste trte in žarki so se poigravali med njimi, kot da tudi oni praznujejo nedeljo. Sedel je tako, roke so mu počivale na grobo stesani mizi in gledal to lepo jesen, ki ga je obdajala. Daleč naokrog ni imel soseda in v tem svojem samotnem življenju si je takole ob nedeljah zaželel, da bi prišla sin Tone in hči Majda domov. Pa ju ni bilo. Prej, pred časom, sta takole posedala z mamo. Da koliko časa jo je že tako klical, skoraj je pozabil na to, da je bila Tinka. Tina. Odšla je, odnesli so jo po tem bregu. Ostal je sam, s svojo živino, gozdovi, pašniki in nekaj malega njiv. Delal je, ker je ljubil zemljo, ni mogel drugače. Vedno mu je bila najboljša tovarišica.

Ta nedelja je bila takšna kot toliko drugih, pa vendarle drugačna. Misli so mu nekako potovale od dogodka do dogodka, kot da je to zadnjič. Kot da se tudi njemu življenje izteka. Priprl je oči. Njegov naguban obraz je dobil poseben izraz. Zdelo se je, kot da gleda nekam daleč čez to hribovje — za soncem. Roke, raskave in žuljave, so ležale pred njim na mizi, kot da niso njegove, kot da so roke nekega tujca. ki jih je slučajno pozabil tukaj. Tiho je poklical: »Tina, rad te imam!« Potem je zamrmral predse: »Vedno znova si hotela, da to povem, kot da bi vedela, da boš prej odšla kot jaz. Veš, ni lepo, da si me pustila samega. Tako težko je biti sam, če si skoraj vse življenje gledal obraz, ki te je ljubil, ki je skrbel zate. Takšna si bila ti, veš. Zdaj vem, da sem ti vse premalokrat rekel tisti — rad te imam!, kot da so besede, ki niso spodobne za moža. Veš, krompir je dobro obrodil. Tudi grozdja bo precej. Pokosil sem in pospravil otavo, zdaj me čaka oranje. Ali še veš, kako sva skupaj orala! Ti si vodila vola, jaz pa sem držal plug. Govorila si o otrocih. Smejala si se vrabcem, ki so se stepili za zrno. Potem sva šla domov in pripravila si žgance. Sam jih ne znam narediti tako, kot si to znala ti. Saj bi bilo lepše tu doma, če bi se večkrat oglasila naša dva. Pa se ne. Zdaj sta nekako gospodstva. Včasih sem celo pomislil, da ju je sram, ker sem jaz samo kmet. Ampak jaz sem bil vedno rad kmet. Ne vem, če ti je bilo to prav. Morda ti ni bilo. Morala bi mi to reči, da veš. Vendar mislim, da ti tega ne bi mogla. Tudi ti si bila rada tu doma.«

Obrnil se je za soncem. Star, siv klobuk je pomaknil na tilnik, kot da bo zdaj, zdaj zavriskal kot mlad, neugnan fant. Pogled se mu je sprehajal po kokoših, ki so se pasle in se ustavile na vrhu, kjer ni bilo več cvetic.

»Rada si jih imela, a ne, rože. Takrat, ko sva prišla sem gor, še veš, nisva imela skoraj nič. Bila sva mlada in srečna, da sva lahko kupila to krpo zemlje. Veš, danes nihče več ne kupuje zemlje. Ne vem zakaj. Kaj misliš, mar oni tam doli v mestih mislijo, da bodo pekli kruh iz pločevine. Ne, ne bodo ga. Prišli bodo nazaj, ker bodo morali priti. Spet se bodo našli mladi, ki se bodo ljubili, kot sva se midva, ki bodo delali na zemlji z ljubeznijo, kot sva midva. Pa sva veliko naredila, a ne? Samo kaj bova s to najino ljubo zemljo, ko najina otroka nista za to, da bi delala naprej. Da bi zemlji dajala, ona pa bi dvakrat obračala. Včasih je tudi skopa. Tudi ona se utruji. Kot sva se midva, a ne, Tina. Veš, pravzaprav se ne pritožujem. Odkar sem kupil traktor, je vse bolje. Lažje gre, ko sem sam. Samo dnevi so dolgi, veš. Nikogar ni, da bi spregovoril z njim besedo, dve. Sosedje se redko oglašajo. Sam pa ne grem skoraj nikamor. Zakaj si tako zgodaj odšla od mene, Tina?»

Skoraj srdito je zamahnil z roko po mizi, da je zažvenketal kozarec, ki se je prevrnil in ga opozoril na to, da je žejen. Natočil si je vina. Pogledal ga je proti svetlobi sonca in se nasmehnil predse:

»Zlata pa je zlata, tale najina kapljica, mar ne? Skoraj rajši jo gledam takole bleščečo se v soncu, kot pa pijem. Ali sem se dostikrat opil, Tina? Nisem, ne. Malokrat. Nikoli nisem bil tako žalosten, da bi pil. Nikoli nisem bil tako slabe volje, da bi pil. Vedno si me znala potolažiti. Veš, zdaj ga pa popijem včasih kakšen kozarec, da niso nedelje tako samotne. Potem se mi zdi vse skupaj malo lepše, boljše, vrednejše. Ni lepo veš, a povedati ti moram, da dostikrat zagrabim za delo tudi v nedeljo. Drugače bi bila predolga. Če takole sediš, se ti misli kar same prepletajo in na koncu, ko vidiš, da nimaš komu povedati stavka, ki je nastal v tvoji glavi, postaneš žalosten. Tako je to, veš! Včasih poslušam



radio. Tisti mali, ki si ga še ti kupila. Nesem si ga tudi s sabo na delo. Potem se mi zdi, da nekdo govori meni o vseh mogočih stvareh. Včasih igra glasba. Tako, da je to samo zame. Tako kot si ti nekoč dala ob nedeljah na star gramofon ploščo in si me povabila na ples. Vedno mi je bilo malo nerodno zaradi tega. Zdelo se mi je za hip prisrčno in otročje. Potem pa si se zasmejala in me odvrlekla na sredo kuhinje. Pa sva se zavrtela. Kot v največji plesni dvorani. Samo midva. Bil sem tako srečen Tina. In zdaj sem srečen, ker se tega lahko spominjam. Ne smeš misliti, da sem žalosten. Nisem, ne. Otroka sta sedela na klopi za pečjo in sta naju gledala. Očke so se jima svetile in ploskala sta z rokama. Tako je bilo takrat Tina. A časa se ne da ustaviti. Čas pridno ubira svojo pot in ne dopušča niti hipa postanka.«

Počasi je vstal. Sonce se je približalo vrhovom dreves in se počasi spuščalo za bližnji grič. Stopil je k živini, da bi pomolzel krave in jim nastlal za noč. Pokramljal je s kravami in jih dolgo božal. Potem je še zaprl kokoši v kurnik ter se počasi napolil nazaj proti klopi pod brajdo. Spustil se je mrak. Postalo je hladneje. On se pa nikakor ni mogel odločiti za to, da bi odšel v hišo. Kot da bi še nekaj rad zamrmral v mrak predse, tako kot da ga še vedno poslušata ona.

»Premišljeval sem veliko o naju, veš. Razmišljal sem o življenju, o koristnem, dobrem življenju. Hotel sem si priti na čisto, če sva midva živela tako. Pravzaprav je smešno misliti o tem potem, ko si že star in ne moreš ničesar več spremeniti. Kar je bilo, je bilo. Pa vendar sem mislil o tem. Zdaj vem, da je bilo povečini vse v najinem življenju dobro. Saj nisva izgubljala časa za prazne besede in prepire, nisva trošila energije nesmiselno. Delala sva. Orala, sejala, sadila, kosila. Zato sva si imela vedno povedati kaj dobrega, lepega, kar naju je vedno bolj povezovalo. Veš, v resnici so nesrečni samo tisti ljudje, ki ne znajo delati. Delati tako, da bi čutili, da je to njihovo delo potrebno in koristno. Potem so nesrečni še oni drugi. Oni, ki jih nikoli ni nihče imel iskreno in pošteno rad. Ker sem jaz imel vse, kar je potrebno za človekovo srečo, nisem nesrečen. Samo sam sem. Vendar bolj ko takole razmišljam, bolj se mi zdi, da tudi sam nisem. Ko priprem oči, te vidim, kako prihajaš iz hiše, v rokah imaš hleb kruha in se smehljaš. Zato nisem sam. V sebi nosim tvojo sliko. Bila si tako lepa, Tina.«

Počasi je vstal, pospravil po mizi in se odpravil proti hiši. Korak mu je bil prožen in hiter, kot da nima za seboj že več kot šestdeset let.

Dora Rovere

# ZEMLJA, PLAMEN IN PUNTARSKA PEST

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

»V trdnjavi uskoškega stotnika Kneževiča.«

»Ime trdnjave?«

»Orlove stene.«

»Ko bom na konju, lahko pobereš orožje in odjezdíš. Ta čas stoj pri miru in ne poizkušaj izzivati nesreče.«

V dveh skokih je bil Bojan pri konju, se pognal v sedlo in izginil za robom useka. Obdala ga je gluha noč. Ustavil se je. Na ušesa mu je prihajalo pridušeno robantenje sla. Kot bi mu nekdo primazal zaušnico, so ga poščegetale selove izzivalne besede — poslame iz varne razdalje:

»Kmetavzar, ob prvi priložnosti se javi stotniku Kneževiču; ima dovolj dela za takšne medvede kot si ti, pa še deklina bodo vesele, ker se jim boš skidal izpred nog.«

Bojan besno krikne v noč: »Rit, plemenita! Prej bi kokodajsals, ko si bil v mojih šapah, ne pa da si se tresel kot se stradano sčene!«

Tišino je motil divji peket konjskih kopit, ki je izginjal v daljavi, in pasji lajež iz bližnjih vasi.

»Karli, nekdo tolče po vratih. Vstani in pojdi pogledat!«

»Mati, pustite me pri miru; lahko da je kakšen potepuški berač. Se bo že naveličal in šel dalje.«

»Ne, ne, to ni berač — Karo čedalje bolj laja.«

»Kakšen hudič se pa mota okrog kože? Cepec zmešani — pa ravno ob tej uri ti pride razbijat po vratih.«

»Karli, pohiti! Kar si si nakopal na glavo, sedaj izpelji do kraja. Verjetno je kdo iz tvoje družine. Togotnost ti tu nič ne pomaga.«

Med materinim besedovanjem si je vrgel kožuh čez rame in odrl zapestje z vrat. Previdno je odškrnil vrata in zagledal na steno s hrptom naslonjenega Bojana.

»Bojan, je kaj narobe? Ali si jo kje skupil?«

»Ne, čisto vse je v redu. To delam zgolj iz previdnosti. Nikdar ne veš, koga imaš za hrptom.«

»Stopi v hišo, jaz grem pomirit Kara.«

Sedla sta k ognjišču. Karli je vrgel nekaj polen na žerjavico in napol šepetaje vprašal, da ne bi motil speče družine:

»Kako to, da nisi prenočil pri Mandiču?«

»Če bi vedel, dragi Karli, kaj se dogaja okrog nas, ne bi tako v tri dni spraševal. Še na kraj pameti ti ne pride, na koga sem naletel.«

»Hudirja, Bojan, da nisi med stikanjem za selovim zasledovalcem ušpičil kakšno neumnost — preveč si zaletav.«

»Par lučajev od Vranjih sel sem si ob poti poiskal primereno mesto za naskok. Neznanca sem naskočil v prepričanju, da je kakšen grajski hlapec, ki vohlja za našim slom. Ko sem ga zagrabil, sem spoznal, da sem vragu skočil za hrbet. Po opremi sodeč je bil vitez, ki je nesel gospodu podpolkovniku Tomislavu Kraljiču poročilo o zmagi nad Turki.«

Klenovšku je udarila kri v glavo. Iz njega je bruhnilo razočaranje.

»Črni Bojan, črna je tvoja pamet. Ti si nam s svojo bikovsko zaletavostjo vse pokvaril.«

»Karli, ne skači čez potok, kjer je most!«

»Preklete dobro sem premislil že med potjo, kako bo treba temu plemenitemu vohljaču zastavljati vprašanja, da ne bi zaslutil, kam pes tace moli.«

Sele, ko je Bojan vse do podrobnosti opisal, se je Klenovšek oddahnil in z vidnim zadovoljstvom spregovoril: »Zjutraj bova vrgla nekaj vreč na voz in se odpravila v mlin. Mandič in sel Hurčak bosta zadovoljna ob novici, Marjetki pa bo zmanjkalo besed od presenečenja. Na, tu imaš kožuh in pojdi spat na senik!« ...

Previdno in tipaje je prispel do senika, se ustavil in jel prisluškovati. Nič sumljivega mu ni prišlo na ušesa. Ko se je zavil v kožuh in zaril v seno, je Bojana obšlo neko zadovoljstvo.

Misli so mu neprenehoma begale okrog zadnjih dogodkov in ga utrjevale v prepričanju, da vrag ni vedno tako črn kot izgleda. Nenadoma ga prešine zla slutnja; kaj pa naš punt? Bo tokrat tudi šlo vse tako gladko. Premagala ga je utrujenost in pogreznil se je v globok sen.

Klenovšek je ob prvem svitu vstal, šel v hlev, nakrmil konje, naložil voz in se odpravil klicat Bojana. S trudom ga je zdramil ter ga odpeljal k vozu.

»Kam se ti tako mudi,« je Bojan revsknil zaspano.

»Morava iti v mlin, čimprej, tembolje. V vasi je nekaj kljunov, narobe bi bilo, če naju vidijo skupaj.«

Vas je spala, ko je voz drdral po razritem kolovozu mimo lesenih s slamo kritih koč. Vso pot sta molčala in predla svoje misli. Sele pred mlinom se predramita iz svojih razmišljanj in se jameta zaskrbljeno ozirati naokrog. Mandič stopi iz mlina, ju pozdravi in de:

»Bodita brez skrbi, moji hlapci bodo poskrbeli za konje in vreče bodo znosili v mlin. Hvala bogu, imam zelo pridno in zanesljivo služinčad. No, Karli in Bojan, kar stopita v hišo, sel Hurčak vaju nestršno pričakuje«, je tiše dodal Mandič.

»Da nam bo bolj gladko tekkel jezik in da bo misel bolj bistra, naj vsak naredi požirek kačje slin«, povzame besedo mlinar in ponudi hruškasto zelenko puntarskemu stotniku Klenovšku. Zelenka je krožila od ust do ust, v hiši je prijetno zadisalo po brinju.

»Hudičeva je tale tvoja kačja slina, Mandič, ali to kar bom zdajle povedal, bratje, vas bo še bolj ogrelo kot tale žgoči brinovček. Sinoči sem bil čisto prepričan, da je selu sledil grajski vohljač. Z veliko muko sem v sebi krotil presenečenje, ko sem dojel, da je to sel podpolkovnika Tomislava Kraljiča.«

»Za tega podpolkovnika pa svoj živ dan še nisem čul,« prekine Bojana sel.

»Črni, ta čas ko bom jaz razlagal Mandiču in Hurčaku kdo je ta skrivnostni podpolkovnik, pa ti naredi krepak požirek.«

Po veliki gladki mizi je hruškasta zelenka oddrsala k Bojanu. Klenovšek je nadaljeval: »Ta podpolkovnik je baron Osat, vojak od glave do pete; zaprisega viteza Zlatega runa mu je največja svetinja. V dolgoletnih bojih s Turki je vzniklo in se prekalilo med grofom Ostrovharjem, uskoškim kapetanom Kneževičem in njim v nezlomljivo viteško tovarištvo. Licemersko mu jemljeta ugled grofa Turn in Tahi. Tozarita ga karlovškemu generalu, knezu Turjaškemu in

hrvaškemu banu Draškoviču. Hinavsko se prilizujeta cesarskemu dvoru, naskrivaj pa trgujeta s Turki.«

MALI

(Se nadaljuje)

## Mali leksikon: KNJIGA

Knjigo uvrščamo med najstarejše in najpomembnejše kulturne dobrine. Izumitelj knjige je bil takrat prepričan, da bo knjiga vsem najlažje dostopna kulturna dobrina, ker ni niti sanjal o poplavi iks-romanov. Knjige so naše najboljše in najdražje prijateljice; če že niso vedno najboljše, vsekakor pa so najdražje. Knjige natisnejo v tiskarni in prodajajo v knjigarni, napiše pa jo pisatelj ali pa tudi kar kakšen avtor. Največ knjig imajo v knjižnicah, za katere se pa vedno zelo težko najde prostor in za katere ni nikoli denarnih sredstev. Če želiš imeti lastno knjižnico, si knjige izposojaš pri prijateljih. Prijatelj pa moraš imeti zares mnogo, ker ti vsak posodi samo eno knjigo, potem pa nobene več. Knjige morajo imeti zelo lepe hrbe, da so v okras stanovanja. Nekateri jih kupujejo na metre, kakor da so tapete. Lahko pa knjige tudi čitamo. Ker pa nam za kaj takega primanjkuje časa, skočimo v kino in si ogledamo film in se tako dodobra spoznamo ne le z vsebino knjige, pač pa tudi z življenjskim pisatelja. Tako lahko v kulturnih pogovorih ogorčeno napadeš režiserja filma, ki je iz odličnega romana napravil pravo skrupulo.

Knjige so tiskane na papirju in se rade trgajo, zato je skoraj vsako leto potrebno tiskati nove šolske knjige. Šolarji imajo šolske knjige večinoma kar v torbah, da jih starši lažje najdejo, ko pišejo domačo nalogo. Na TV oddaji smo slišali, kako silno upada zanimanje za knjige tudi pri nas, vendar ni tako porazno. Pri nas pade letno na glavo vsakega občana 3,2 knjige: 1 hranilna knjižica, 1 zdravniška knjižica, 0,5 vozniška knjižica in 0,7 ostalih knjig. Veliko več knjižnega bremena seveda nosijo šolarji, vendar na vso srečo na ramenih, ker za glave bi bila to prehuda obremenitev. Na zaključku naj omenim še to, da se v današnji dobi, ko imamo že vse mogoče spreje, tudi knjižni molji vse redkeje pojavljajo med nami.

Stane Lovrenčič

## Nekoč... danes

Nekoč so ljudje romali na Trsat, zdaj hite v Trst.

Nekoč so bile vile v gozdovih, zdaj so ob robu gozdov.

Nekoč smo preklinjali petrolejke, zdaj ceno elektrike.

Nekoč smo poslušali pravljice naših babic, zdaj opravljata to radio in televizija.

Nekoč so bile konjske sile v konjušnicah, zdaj so v garažah.

Nekoč so hodile tujke k nam le na morje, planine, zdaj so zašle v referate, statute, pravilnike, zakone, zaključne račune.

Herman Mucic



# ROTiČEK poezije

Zapreš oči,  
da bolečina bi bila  
milejša,  
in nočeš, da bi  
misli begale okrog,  
molčiš in čutiš  
ta vihar v sebi  
ne moreš nič,  
sam sebi zdiš se  
ubog.

Ko si za hipec upal,  
da boš zaljubljen,  
da boš razdal ljubezen  
skrito v sebi,  
spoznal si spet,  
da to ni dano tebi,  
zaželel si si, da  
nikoli upal ne bi.

Zdi se mi,  
da sem družinska mama,  
ki je vedno v družbi,  
nikdar sama.

Zdi se mi,  
da sem sredi cvetne jase,  
ki se maja razcveti,  
a ne le zase.

Zdi se mi,  
da moja bit  
je le potrebna svetu,  
da nisem  
kot poslednji cvet,  
ki niha sam v vetru.

Prišel bo jutri.  
Z nežnostjo v očeh.  
Stopil bo čez moj prag.  
Stal bo tam,  
kot bi se bal mi dati,  
šopek rož,  
ki držal ga bo zame —  
v rokah.

V moji duši  
se nekaj bo zganilo,  
pretvorilo se v srečo,  
se razveselilo,  
— a morala se bom na  
vajetih držati,  
da bi nehala se bati,  
— saj vendar mi le cvetje  
hoče dati.

Dora Rovere

## GROZLJIVKE V ENI SAPI

Serif leži na divanu in silovito smrči. Levo in desno ob divanu je na tleh več izpraznjenih steklenic viskija. Ko šerif odpre oči, zagleda dve črni roki, ki se iztegujeta proti njemu. Bliskovito potegne pištolo in nekajkrat ustrelji.

Prepeljati so ga morali v bolnišnico, ker si je prestrelil obe stopali...

Na terasi je bilo že skoraj čisto mračno. Prevarani so prog se je s kuhinjskim nožem v roki neslišno približeval ležalniku, v katerem je lenarila njegova nezvesta žena. Ze je dvignil roko, da ji zada smrtni sunek, ko nenadoma krikne režiser:

— »Stoj! — ponovite ta prizor še enkrat!« —

## ZDRUŽENO DELO

Pomožni kurjač Jaka pripoveduje:

»Včeraj sva z našim direktorjem skupaj delala.«

»Tako? Kaj pa sta delala?«

»Pri njem doma sva premog notri spravljala.«

»Tako? In kako je šlo?«

»Kar v redu. Direktor je pokazal, kam naj ga spravim, jaz pa sem ga notri znosil!«

## TEORIJA IN PRAKSA

Predavatelj je padel po temnem stopnišču in se močno poškodoval; to se mu je zgodilo takoj po končanem predavanju: »Sveti naj nam luč razuma.«

(Lo)

## MOJSTROVE ROKE

Noni in Toni opazujeta mojstra Bonija, kako hodi po obratu gor in dol z rokami v žepu. Stakneta glavi skupaj, si nekaj pošepčeta in ko pride mimo mojster Boni, ga Noni vljudno vpraša:

»Mojster Boni, zakaj pa nosite vedno roke v žepu?«

»Fant moj, to je pa čisto preprost razlog. Če jih slučajno kdaj rabim, zanesljivo vem, kje so.«

## PRIPRAVE NA ZIMO

Noni priteče ves vesel in razpoložen k Toniju.

»Čudovito, mojster Boni je odjadral nekam po opravkih, sedaj pa lahko v miru poklepečeva.«

»Veš, Noni, že večkrat sem te mislil vprašati, kako si se oskrbel z ozimnico, pa s kurjavo, pa kako boš silvestroval — pravzaprav na kratko povedano — kako si se pripravil na zimo?« radovedno načne pogovor Toni.

»No, to ti lahko, dragi Toni, tudi jaz odgovorim na kratko; kupil sem si dolge gate!«

## SREČA V NESREČI

Mojster Boni nervozno sprašuje Nonija, kje je Toni.

»Ni ga še, majhna zamuda, ubogi Toni, kaj se mu je le zgodilo,« sočutno tarna Noni.

»Joj, mojster Boni, prišel je Toni!« čez čas zavpije ves srečen Noni.

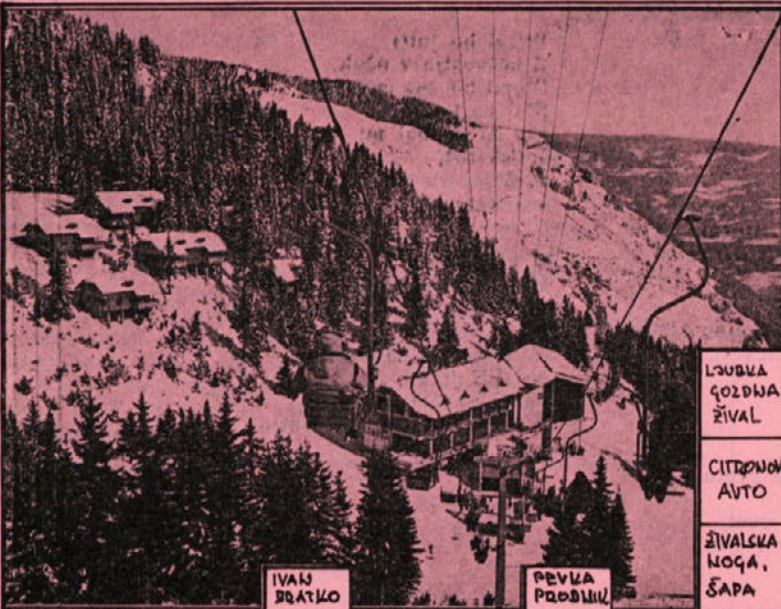




»Kakšen pa si človek nesrečen, saj si ves zabuhel v obraz in zobe si izgubil!« zajavkata hkrati mojster Boni in Noni.

»Fanta, grdo sta se zmotila, nisem izgubil zob, v žepu jih imam!«



Prvi čopič Aera —  
— od prvega trinka Aera  
(maščevanje je sladko)  
25. 5. 25

# NAGRADNA KRIŽANKA

		VRSTA ŽITA	ROMENA GLINA	24 UR.	OSEBA IZ DESET. BRATA*	IZLIV MOŠKEG SEMENA	STOLETJE ERA
		REZALNO BRODJE LADJSKI ČASTNIK					
		KORDSKI SKLAD (PAVELJ) POHOTNJEZ					
		LOJZKA GOZDNA ŽIVAL			ANA KADENI-NA		OBER S PREDVA- TBLJEVO MIZO
		CITRONOV AVTO	OBLIKA Ž. INEVA	KARADIE			
		ŽIVALSKA NOGA, ŠAPA		PERDEI			
		IVAN BRATKO					
		PEVKA PROBNIK					
		TUJE Ž. INE		SREČNO "77"	PERZIJA GLAVNO M. EGIPTA		VRSTA RALCUE- TJA M. INE
		GOSPODAR RALCVET		KRANJ GLAVNI DELI GLAVNINA	PRIZORI- ŠČE NA ODRU	NESTOV BIH ROTOLEC	
		VODNI HLAPI V ZRAKU BAJTA			SUROVINA ZA PIVO		IVO DANEU DEL STOPALA
		GEDMETR. POZEM		HRIB NAD SEVNICO PR. MODNI KREATOR			
							
		ATA		ANDRIĆ GRUČA ŽBĚLKA	NERED DIVJICA	SVEŽNI VIHAR	GERMAN. OBEL PINKVO JESEBO
		VABUH POTIJE KAPLJICE			VARSTVO ZA IZUM NEM. IGRAL (CIGET)		
		CIRKONIJ	NOROST AN. FILM. IGRALC (CHARLTON)		PEVEC KING COLE	TANTAL SKLADAT. ARNIČ	KUP LESA ZA GORENJE
		KOLEB		MEŠTO NA BAVARSKU (MODNI PROCES)			
		VRSTA ŽITA		STRA- VINSKI	100 m <sup>2</sup> NOVA ZVEZDA		
		OKRASNI GRM			PREBIV. ALÉRIJE PREBIV. IRIKE		
				TUJE Ž. INE (BRIGITA) MARARSKA		PIVŠKI UZLIK	SOPROG. POVRTNI- NA
					ZMIKAVI EDVARD		
		OKROVANI ČEVLCI				ZNAMKA FOTOGRAF MATERI- ALA	
		STARA JAPON. PRESTOL- NICA				TATINSKA PTICA	
				PLOD			KARLOVAR

## KDO SO NAGRAJENCI?

Bliža se novo leto in sklenili smo, da bomo povišali zneske nagrad za rešitve križank. Tako bodo odslej znašale nagrade 100, 75 in 50 din.

Nagrade so tokrat razdeljene takole:

1. nagrado — 100 din — dobi Lojzka OBERŽAN
2. nagrado — 75 din — dobi Milena PECNIK
3. nagrado — 50 din — dobi Cirila DIVJAK

Rešitve letoletne križanke pošljite do 5. januarja 1977 uredništvu Našega Aera, Čuprijska ul. 10, 63000 Celje, s pripisom Nagradna križanka.

# NOVI PROIZVODI AERA

Pospešeni tehnični razvoj in vse večja konkurenca bolj in bolj skrajšujeta povprečno življenjsko dobo posameznih izdelkov na tržišču. Napredek in rast podjetja zahtevata zaradi tega vedno bolj tržno usmerjeno politiko izdelka, katere osnovni smoter je v osvajanju tržišča z vedno novim in vse bolj prodajnim blagom.

Poudariti moramo dvojnost izraza — novo. Novo s stališča potrošnika in proizvajalca v smislu preoblikovanega ali povsem novega izdelka in novo s stališča podjetja, tj. izdelka, ki že lahko obstaja na tržišču v enaki ali pa podobni obliki, ga konkurenca na trgu že ponuja.

Da bi podjetje na tem področju doživljalo uspeh, mora rešiti predvsem tale vprašanja:

Od kod ideje za nove proizvode? Na katerih področjih so novi proizvodi sploh smiselni? Kakšne nove proizvode naj podjetje razvija in prinaša na tržišče? Kako preizkusiti posamezne ideje za nove proizvode in jih morebiti realizirati?

Če vemo, da je uspešno iskanje novih izdelkov pogoj za napredek in rast podjetja, potem se je potrebno odločiti: ali bo podjetje ideje za iskanje novih izdelkov prepuščalo slučajno ali pa bo tako iskanje sistematično uredilo, kar pa vsekakor zahteva temeljito poznavanje različnih vidikov za nov izdelek. Če jih podjetje pozna, potem je izpolnjen eden od pomembnih pogojev za kreiranje novih izdelkov.

Nobenega dvoma ni, da se pri iskanju idej, oziroma pri uvajanju novih proizvodov na trg, pokažejo veliki riziki in nevarnosti. Vprašanje je, kako se bo nov izdelek prodajal na tržišču, koliko bo iskan in kakšne težave bodo nastale pri proizvodnji izdelka. To lahko ugotovimo s skrbnimi raziskavami in analizami trga ter s planiranjem tržne strategije, oziroma marketinga. Kljub temu pa bo še vedno ostal del tveganja, ki ga bo potrebno upoštevati, čeprav je

(Nadaljevanje s 6. strani)

Zadnja desetletja smo pričeli mnogim elementarnim nesrečam, od potresov, do povodnji in požarov. Poleg nenadomestljivih človeških žrtev je nastala tudi ogromna materialna škoda, katere posledice se še vedno čutijo. Toda tudi človeških žrtev in materialne škode bi bilo neprimerno manj, če bi bili poučeni, če bi bili primerno opremljeni in če bi bili tudi primerno organizirani. Vse te naloge združuje civilna zaščita. Ponavljam: to ni servis nikomur, temveč le nam vsem.

Njena udarna moč pa bo enaka seštevku naših prizadevanj, da bi bila uspešna. Uspešna pa bo le toliko, kolikor bomo sami pripravljeno sodelovali v njej. Na ta način predstavlja vrh naše samoupravljalne zavesti, državljanjskih pravic in dolžnosti. In kolikor bo naših prizadevanj na tehnični te organizacije, toliko večja bo naša varnost. Kot smo sprejeli za samoumevne druge zakone, ki skrbijo za našo varnost, sprejmi mo tudi civilno zaščito — in dokazali bomo, da smo sposobni dati sebi tako družbeno samozaščito, kot jo prič-

kuje današnji čas. Čimprej jo moramo usposobiti, čim hitreje ji dati tako obliko, da bomo čutili njeno prisotnost vsepovsod.

In s tem bomo resnično dokazali našo samoupravljalno zavest in znova položili zrelotni izpit naše zavesti. V zadnjih dneh so prišle k vam kuverte z obvestili, v kateri enoti boste sodelovali v civilni zaščiti. Morda je kdo vključen že na terenu, morda ima že kdo dokaze o usposobljenosti v tej organizaciji iz prejšnjih let, vse to naj predloži neposredno splošni službi DSSS zaradi evidentiranja.

Pripominjam pa, da je nova organizacija morala upoštevati določene organizacijske spremembe, ki jih narekuje že sam zakon ali pa so nastale že v toku let pri podjetju samem.

Ponovno opozarjam, na AERO INFORMACIJE, št. 40 1976 z dne 4. 11. 1976, kjer so jasno nakazane vaše dolžnosti in pravice in tudi to, kako jih lahko v tem primeru uveljavljate.

O nadaljnjem delu civilne zaščite pa boste v bodoče še več obveščeni.

Herman Musec

podjetje izvršilo vse potrebno za uvajanje novega izdelka na trg. Vedno bo potrebno reagirati na nepričakovane spremembe in vedno znova razpolagati s potrebno elastičnostjo za uvajanje novega proizvoda na trg.

Do idej, oziroma zamisli, o novem izdelku more priti podjetje na različne načine:

z raziskovanjem v lastnem razvojnem oddelku, z nakupom trgovskega blaga, z licenco, s kooperacijo, dobi jih od drugih podjetij.

Viri idej, ki pridejo v upoštevanje za lasten razvoj pa so:

a) notranji viri (marketing, raziskava in razvoj, vodstvo podjetja itd.),

b) zunanji viri (ponudniki, povpraševalci, posamezniki, druge organizacije),

c) posebne analize (brain-storming, funkcijske analize, analize problemov, futurologija, morfološke metode, sinektične metode).

Po poti, ki smo jo navedli zgoraj, so prišli na trg novi izdelki Aera v letu 1976, oziroma jih bomo lahko srečali v letu 1977. Kar precej jih je. Skupno sedemindvajset. Tako smo v letu 1976 predvideli naslednje izdelke, ki so že šli na trg letos ali pa jih bomo uveljavljali prihodnje leto, naredili pa smo jih:

a) samostojno: matrica elektronic, matrica za AOP, barva za razmnoževanje — Rex Rotary, Elkolith razredčilo, barva in razvijalec, digitron računski trak, voščenske, disperzijske barve, prstne barve, plastelin, jasnit termolepilni papir za krojenje, transparent za krojenje, samolepilne etikete — programske, samolepilne etikete za lepljenje fotografij, samolepilne etikete Label Matic, posterji plakati, PTT pečatna etiketa, razne et. pregane in za posebne namene, samolepilne etikete za lepljenje na steklu, nalepke na elektrostatični foliji Crelux, reklamni beležni blok, etikete za brusne plošče;

b) v tehničnem sodelovanju s Caribonum: pisalni trak IBM 1403, pisalni trak NCR 640/102, pisalni trak KIENZLE 600, računski trak za Hugin Kase;

c) po angleški licenci: selotejp Poliester TE 1607, PVC obojestranski lepilni trak.

Analiza novih proizvodov v letih 1974, 1975, 1976 in 1977 nam kaže, da smo dali oziroma bomo dali na trg relativno precejšnje število novih proizvodov. Pohvalno je, da je večina proizvodov razvita samostojno in le manjši del z uporabo tujih licenc. Poleg tega je večina izdelkov takšnih, ki bi si lahko utrli pot tudi na tuje tržišče.

Kljub tem pozitivnim stranem pa ne moremo mimo dejstva, ki ga analiza kaže in sicer, da od vseh novih proizvodov, ki smo jih zajeli pri našem proučevanju, skorajda ni takšnih, za katere bi lahko trdili, da bodo postali nosilci proizvodnega programa v prihodnosti. Dejstvo je, da se novi proizvodi prodajajo v dokaj nepomembnih količinah, ki dajejo tudi zelo majhen finančni učinek.

Vzrokov za takšno stanje je več. Verjetno je največja pomanjkljivost v tem, da je zbiranje idej za nove proizvode nesistematično, da je del proizvodov razvitih brez ustreznih predhodnih tržnih analiz in da se vsaj še ponekod srečujemo z znanim postopkom: najprej proizvesti, nato prodati. Poleg tega so še drugi vzroki kot: slabo uvajanje novega proizvoda na trg, nezadostno raziskane prodajne poti, kvaliteta proizvoda itd., kar pa bi zahtevalo dodatno proučevanje v vsakem konkretnem primeru posebej.

Marketing služba



## Naš intervju



Alenke Pregelj marsikdo še ne pozna. V Aeru se je zaposlila 1. oktobra, na delovnem mestu PSIHOLOG. Marsikdo tudi tega poklica ne pozna dobro. Zato sem stopila k njej in nastal je tale pogovor.

— Alenka, povej mi prosim, kakšno delo opravljaš kot psiholog?

Glavno je delo z ljudmi. Proučujem njihove želje, potrebe in interese, skratka njihovo motivacijo za delo, proučujem medsebojne odnose v delovni organizaciji, organiziram pomoč, opravljam svetovalno funkcijo, sodelujem pri sprejemanju novih kandidatov na delovna mesta in pri premeščanju.

— Kakšnih nalog pa si se do sedaj že lotila?

Opravila sem analizo o zadovoljstvu pri delu v primerjavi z delovnim učinkom; v tem času smo naredili tudi analizo zahtevane in dejanske izobrazbe za celotno delovno organizacijo; trenutno pa končujemo organizacijski predpis za sprejem kandidatov na delovno mesto, kjer se glede na predpisane kriterije kadrovanja v okviru teamskega dela, predlaga najprimernejšega kandidata za določeno delovno mesto. V predpis pa je tudi vključen postopek teoretičnega in praktičnega uvajanja novo sprejetih ali premeščenih delavcev na delovno mesto. Pri zaposlovanju novih kandidatov se bo posvečalo večjo pozornost čimboljšemu vključevanju le-teh v našo DO, ker si z dobrim začetkom in večjo skrbjo za delavca ustvarjamo trdnejše odnose za nadaljnje delo.

— Si imela v tem času, odkar si pričela delati, kakšne težave pri svojem delu?

Posebni težavi ni bilo. Edina težava (če to sploh je), je v tem, da ljudje delo psihologa premalo poznajo in ga zato sprejemajo z neko rezervo, posebno še, ker nas je psihologov malo in opravljamo takorekoč pionirsko delo v industrijski psihologiji.

— Bi ob koncu še sama kaj dodala?

Povedati želim vsem zaposlenim v Aeru to, da je ena izmed nalog psihologa svetovalna funkcija, zato se lahko oglasi pri meni vsakdo, ki ima kakršnekoli osebne probleme, probleme, ki izvirajo iz delovnega okolja, prilagajanja, vedenja, medosebnih odnosov...

Tako. Upam, da sem vam vsaj malo lahko približala delo psihologa. Alenki Pregelj pa želim le še to, da bi bilo njeno delo čimbolj uspešno.

Janja Završnik



Že ko smo razpravljali o osnutku zakona o združenem delu, smo na zboru delavcev izvedeli, da bo prišlo v DSSS do reorganizacije. Zanima me: Zakaj je potrebna reorganizacija? Do kakšnih rezultatov in kako daleč smo že prišli v reorganizaciji DSSS in kaj to pomeni za AERO?

Janja Završnik

Na vprašanje odgovarja Maks BASTL, pomočnik glavnega direktorja in vodja DSSS:

»Temeljito reorganizacijo podjetja smo naredili že leta 1972 s takrat postavljenimi organizacijskimi pogoji za formiranje temeljnih organizacij. Tedaj smo sprejeli tudi pravilnik o reorganizaciji in sistemizaciji ter se obvezali, da bomo vsakih pet let pregledali organizacijsko shemo in ugotovili, če njen obseg ustreza našim potrebam. Pomembno je to, da je takrat, ko smo postavljali organizacijsko shemo, imel združen kolektiv 160 milijonov celotnega dohodka, v letošnjem letu pa bomo prešli 1 milijardo, torej se je bistveno povečal obseg poslovanja, izvršila se je integracijska povezava s Tovarno celuloze Medvode in z združenimi sredstvi smo financirali lastno proizvodnjo papirja. Tako smo ugotovili naslednje: zaradi povečanja podjetja in zaradi proizvodnje celuloze in papirja v delovno organizacijo Aero, z veliko težavo obvladujemo celoten proces vodenja Aera, zato so se organizacijske spremembe pokazale kot nujne in neobhodno potrebne. Prvotno mišljenje je bilo, da bomo z reorganizacijo DSSS dosegli svoj namen, vendar pa se je po poglobljenem proučevanju sedanjih razmer pokazalo, da bi reorganizacijo DSSS brez sprememb v samih temeljnih organizacijah na kvalitativni način ne bilo mogoče izvesti.

Tako smo sprejeli terminski program poteka aktivnosti na področju DO Aero in sklenili pogodbo z Zavodom za organizacijo v Ljubljani kot svetovalcem, da bo pomagal, da pridemo do čimbolj kvalitetnih rešitev. V tem trenutku, ko je stekla prva aktivnost — preverjanje vseh nalog, ki se vršijo na posameznih delovnih mestih, je težko podati neko trditev, kako bo v prihodnje organizacija podjetja izgledala.

Gotovo je, da smo si z novim delom v tozdrovsko organiziranem podjetju, v zadnjih letih pridobili mnogo izkušenj, ki jih bomo pri našem delu s pridom uporabili. Sprejet je zakon o združenem delu, ki marsikatero vprašanje v pogledu organiziranja TOZD razjasnjuje, to pa nam istočasno nalaga dolžnost, da skupaj s poslovno organizacijo preverimo samoupravno organiziranost delovne organizacije.

Da bo naša integracijska tvorba zaživela v pravem pomenu besede, pa je potrebno mimo nove organizacije urediti tudi dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami, ki smo jih že od samega začetka postavili kot izhodišče za naše medsebojno povezovanje. V ta namen posebna skupina strokovnjakov pripravlja samoupravni sporazum, ki naj bi urejeval to področje in naj bi istočasno vnesel povsem nove kvalitete v naše medsebojno delo. Če upoštevamo že dejstvo, da se prične proizvodni proces neskončnih obrazcev s proizvodnjo celuloze in kot polizdelek prehaja iz TOZD v TOZD, vidimo, da interes našega proizvoda daleč presega okvire TOZD, v katerem se neposredno dela. Naša dolžnost je, da ta interes aktiviramo in ga spodbujamo za doseganje čimboljših poslovnih uspehov delovne organizacije Aero kot celote.

Zaključim naj z naslednjim: Naloge, ki nas čakajo v prihodnjem letu na področju reorganizacije in vzpostavljanja dohodkovnih odnosov, so izredno pomembne in pričakujemo, da se bo pri realizaciji teh nalog vključilo čimvečje število ljudi.

# Uveljavljanje inventivne dejavnosti

Zivimo v obdobju znanstveno-tehnične revolucije. Ta čas zahteva vse intenzivnejše in prožnejše prilagajanje zahtevam tržišča in prizadevanje za konkurenčnost. Vsa ta problematika pa je nujno povezana z razvojem tehnologije dela. Ni dovolj, da koristimo zgolj tuje tehnologije, ki v zadnjem času postaja vse dražja, pač pa se moramo v vse večji meri posluževati naših lastnih izsledkov. To pomeni, da je potrebno posvečati čedalje večjo pozornost inovacijam, podpirati vsa tovrstna prizadevanja, vzbujati zanimanje med proizvajalci in nuditi resnično stimulatивно nagrajevanje.

Če zasledujemo literaturo oziroma statistične rezultate o stanju inovacij, kaj hitro ugotovimo, da na tem področju zelo zaostajamo za tako imenovano »industrijsko« Evropo. To nam zgovorno in neizpodbitno povedo številke. Če pa se nekoliko bolj poglobimo v to problematiko, pa lahko ugotovimo, da je dejansko stanje vendarle za malenkost boljše: imamo, oziroma uporabljamo, že vrsto malih izumov, predvsem pa izboljšav in koristnih predlogov, katerih pa ni nihče registriral in — kar je za to dejavnost čestokrat odločilnega pomena — nihče jih ni niti nagrajeval (ker jih nihče ni predlagal oziroma predložil), niti primerno stimuliral. To je ugotovitev, ki zadeva vse proizvajalce pri nas in je bržkone do neke mere prisotna tudi v naši delovni organizaciji.

Zdaj zaključujemo že drugo leto inovacij in moramo ugotavljati, da se dokaj skromno aktivno vključujemo v to dejavnost. Tu in tam se pojavljajo razstave z mnogo obetajočim naslovom INOVACIJE, vendar je to — vsaj po bežnem pregledu — razstavljená dejavnost raznih prizadevnih društev, ki v glavnem s pomočjo maket prikazujejo dosežke na svojih področjih tehničnega značaja (motorizacija, letalstvo in jadralstvo, padalstvo, raketarstvo, modelarji in razna drobna mehanika. Nekoliko močneje so zastopana društva Ljudske tehnike, medtem ko industrija nastopa v glavnem le z razstavnimi izdelki in še to le maloštevilna podjetja. Povsem drži, da so prizadevanja hvalevredna, pogrešamo pa »inspiracijskih« eksponatov, ki bi v svoji razstavljenosti nazorno prikazovali vpliv, uveljavljanje in učinkovitost inovatorstva.

• V letu 1975 je bilo v Aeru podano 46 predlogov — od tega je bilo 34 predlogov ocenjenih po različnih stopnjah (koristni predlogi, tehnične izboljšave) in temu primerno nagrajenih. V glavnem so prevladovali koristni pred-

logi, ki so bili nagrajeni le s 500 din.

• V letu 1976 je bilo (do 25. oktobra) podanih 20 predlogov, od katerih so bili le 3 zavrnjeni. Povečal se je delež tehničnih izboljšav in predlogov, ki so v postopku patentiranja.

Nekaterim vztrajnejšim gledalcem TV programa je še morda ostala v spominu »maratonska« oddaja o inovacijah. Celotna vsebina oddaje je verjetno že zbledela, eno pa nam je ostalo menda še kar v spominu: iz razprave prisotnih smo slišali, kaj zavira uspešnost razvoja inovacij pri nas. Ugotavljali so namreč, da je zelo prisotna okorelost pri obravnavanju inovacije — bodisi da gre za izum ali tehnično izboljšavo ali za koristni predlog. Kot drugi zaviralni moment pa dokaj izrazito nastopa dejstvo, da se pri priznavanju nagrad precej skopari, kar je vsekakor zelo destimulativno za uspešni razvoj inovatorstva. Pri vsem tem še ugotavljamo in moramo priznati, da je vzpodbujanje in usmerjanje k novatorstvu še vedno prešlabotno in neučinkovito.

Da se to stanje izboljša in da se omogočijo ugodnejši pogoji uveljavljanja inovatorstva, so medobčinski svet Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica Celje in Delavska univerza Celje sklicali ob koncu meseca novembra dvodnevni seminar za organiziranje množične inventivne dejavnosti na ravni občin in na ravni TOZD. Predavali so priznani strokovnjaki vseh področij, katera združuje inventivna dejavnost v združenem delu. Program je bil zelo aktualen, le da je v zelo zgoščeni obliki obravnaval znanstveno-tehnično revolucijo v svetu in pri nas, vrednotenje dosežkov inventivne dejavnosti, osnutek zakona o združenem delu ter družbeni dogovor o inovacijah, organizacija množične inventivne dejavnosti, službe industrijske lastnine in pravna zaščita avtorjev inovacij.

Sprejet je bil tudi družbeni dogovor o inovacijah, ki obsega deset poglavij (44 členov) in je bil sklenjen med SZDL Slovenije, Zvezo sindikatov Slovenije, IS skupščine SR Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije in Gospodarsko zbornico Slovenije. Tudi v sindikalni listi za leto 1976 je pod točko 22

vključena inventivna dejavnost, v kateri obravnava spodbujanje in organiziranje inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela.

Inovacijska dejavnost obsega invencije, inovacije, izume, tehnične izboljšave in koristne predloge.

• Pred nedavnim je odšel iz delovne organizacije človek, ki je veliko pripomogel k napredku Aera. S svojimi štirimi predlogi (3 koristni, 1 pa je prijavljen za patent) je omogočil, da smo si zagotovili kvalitetni in količinski prihranek. Mogo-

če je čutil, da mu sistem inventivne dejavnosti, kakor je urejen sedaj, ne daje dovolj stimulacije za njegovo delo, aktiven in iznajdljiv, kolikor je bil, pa ni videl dovolj perspektive za svojo dejavnost?

jaz

INVENCIJA je neko novo spoznanje, zamisel, ideja, ki nastane z opazovanjem okolice in z razmišljanjem, kako bi se obstoječe stanje dalo izboljšati.

INOVACIJA je prva uporaba znanosti in tehnologije v nove namene zaradi gospodarske koristi.

IZUM je tehnične narave, rešuje tehnični problem, je nekaj novega in mora biti uporaben v industriji, je najvišja oblika ustvarjanja tehničnega napredka.

TEHNIČNA IZBOLJŠAVA je tehnična rešitev, dosežena z racionalnejšo uporabo znanih tehničnih sredstev in znanih tehnoloških postopkov, s katerimi se doseže večja storilnost, boljša kakovost proizvodov, prihranek pri materialu, boljša kontrola proizvodnje in boljša varnost pri delu.

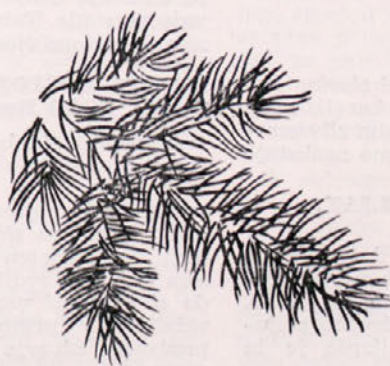
KORISTNI PREDLOG pomeni racionalnejšo rešitev ali izvajanje katerekoli funkcije v organizaciji združenega dela in jih v smislu predpisov ne štejemo med izume ali tehnične izboljšave. Med koristne predloge spadajo med drugim tudi predlogi za izboljšanje organizacije poslovanja, transporta in podobno.

Pa še nekaj besed o inovacijah v naši delovni organizaciji. Trenutno se še pripravlja PRAVILNIK o tehničnih izboljšavah in racionalizaciji v proizvodnji in poslovanju ter nagrajevanju istih. Oziroma, bolje rečeno, sprejemajo se pripombe in dopolnitve že na obstoječi pravilnik in smo pred potrditvijo novega, obnovljenega pravilnika. Je pa bilo pri nas na področju inovacij že dokaj storjenega in pravzaprav ne načenjamo bistveno nič novega.

Torej gre pri nas za nadaljnje vzpodbujanje in večjo pozornost do inovacij. Najti je treba primerno pot do slehernega proizvajalca in najti najprimernejši način pospeševanja inovacijske aktivnosti.

Priporočamo in želimo, da k vsaki zastavljeni akciji v tej smeri zavzeto pristopimo in tako ustvarimo ugodnejše okolje in pogoje tistim delavcem v naši sredini, ki kažejo sposobnost, smisel in priročnost, da prek inovacij doprinesejo k izboljšanju naše produktivnosti in racionalnejšemu izkoriščanju delovnih kapacitet in materiala in s tem k boljšemu finančnemu uspehu naše celotne delovne organizacije.

Stane Lovrenčič





**PREDSTAVLJAMO VAM**

Naša največja investicija, papirnica, je dokončana. Pričela je z delom. V eni izmed prihodnjih številčk bo tudi obširno obrazložen proces nastajanja papirja. Zato smo se tokrat odločili, da vam predstavimo poklic papirničar, ki lahko opravlja svoje delo na različnih delovnih mestih — tako v obratu celuloze, kakor pri papirnem stroju. Tokrat vam predstavljamo poklic — belilec celuloze, mlinar — vodja priprave snovi, strojevodja papirnega stroja.

**OMEJC SLAVKO, belilec celuloze**

»Kot belilec celuloze kontroliram predvsem tehnični postopek beljenja celuloze, to je končna faza proizvodnje celuloze. Samega fizičnega dela ne opravljam, razen če pride do kakšne okvare. Proces



beljenja celuloze poteka v posebnih stolpih in zajema tri faze, kjer dodajamo posebne

kemikalije, da se celuloza obeli. Opravljam tudi analize dodajanja kemikalij, da vidim, če sem pravilno delal. V prvi stopnji dodajamo klor, v drugi dodajamo lužino, v tretji pa natrijev hipoklorid. Vse stopnje so med seboj povezane, če je kje kakšna okvara, se ustavi celoten proces. Kontroliram tudi količino klora, ker mora biti sama masa vselej lunžata. Če ne opazim pravočasno kakšne napake, ki je nastala, lahko povzročim veliko škodo. Zato sem ves čas na delovnem mestu, tudi med malico.«

**BOHINC FILIP, vodja priprave snovi — mlinar**

»Moje delo obsega razpuščanje celuloze (nazaj v suspenzijo) pripravljanje nevlaknin (barve, kaolin, galum — aluminijev sulfat, klej, optično belilo) in samo pripravo snovi za papir. Vse to pripravljamo strojno, avtomatično. Ker je delo s stroji precej zahtevno, smo bili eno leto na izpopolnjevanju v tujini. Poleg stro-



jevodje papirnega stroja je to eno najodgovornejših delovnih mest, saj se ustavi celoten stroj, če je tu kakšna okvara, ali pa nastane škoda, če masa ni pravilno sestavljena. To se potem nadaljuje skozi ves proces in se ne da več popraviti.

Delo je težko toliko, ker je ob strojih stalna vročina in

močan ropot, ki ga povzroča zlasti razvlaknjevalnik.«

**IVAN KRAMARIČ, strojevodja papirnega stroja**

»Kadar stroj pravilno dela, reguliram gramsko težo papirja po širini in dolžini, kontroliram preglednost papirja, utežno dolžino papirja, pri pretrgih moram papir zopet napeljati skozi stroj, kontroliram papir na vzdolžno rezalnem stroju (če pride do napak, jih lahko že tukaj odpravimo). Odgovornost nosimo vsi, (za-



posleni pri papirnem stroju so: strojnik, 1. pomočnik in drugi pomočnik ter seveda vodja papirnega stroja), največji del odgovornosti pa nosim sam. Delo je večkrat težko in zlasti nevarno, posebno ko moramo napeljevati papirni trak. Deli stroja se vrtijo, nikdar ne veš, kdaj se lahko poškoduješ. Tudi vročina je, dosti vlage in pa močan ropot. Poleg tega pa pride tudi večkrat do okvar, ljudje še niso dovolj izkušeni, stroj še ni popolnoma opremljen, drobni deli še manjkajo. Veliko pa nam delo olajša to, da je vse avtomatično.«

Omenim naj samo še to, da Ivan Kramarič opravlja delo papirničarja že dolgo. Dvanajst let je delal v Vevčah, sedaj pa je že šesto leto zaposlen v Medvodah.

**ERIKA POTOKAR, obrat družbene prehrane, Ipavčeva**

»Silvestrovala bom v Izoli. Sorodnike imamo tam, ki nas, celo družino, že četrto leto gostijo. Mi, odrasli gremo po svoje v kakšen hotel, otroci pa ostanejo doma in se zabavajo po svoje. Tako vedno veselo dočakamo Novo leto.«

**MARIJA KOŠTOMAJ, obrat jasnita, TOZD Kemija**

»Silvestrovala bom kar doma, v krogu svoje družine. Zdi se mi, da je to še najbolj praktično in najmanj stane; po drugi strani pa mi veliko pomeni tisti prijeten občutek, da sem v krogu svojih dragih in da si opolnoči nazdravimo in zaželimo v prihodnjem letu predvsem zdravja in miru v svetu.«

**MARIJA POTOČNIK, pisalni trak**

»Novo leto bom pričakovala doma, ker imajo tudi otroci najraje, če smo vsi skupaj. Ko bi bil še praznični televizijski program tako dober, kot je sedanja nadaljevalnica Poti in stranpoti, bi bila kar zadovoljna.«

**DUŠANKA MIHELČIČ, prebiralka v TOZD Tovarna celuloze Medvode**

»Ker imam starše v Količevem, bom pričakala z družino novo leto v Količevem pri starših.«

**ANICA TEHOVNIK, ekspediter v TOZD Tovarna celuloze Medvode**

»Doma prav gotovo ne bom, ker sem potem pred in po Nadaljevanje na 11. strani)

# Prejeli smo

Z naslednjim člankom se nam je oglasil nekdanji sodelavec Aera — Janko Martinović. Ze od 1951. leta je delal kot trgovski potnik za Aero. 1969. leta se je upokojil, vendar ima z Aerom še stike. Pa si oglejmo, kaj nam piše!

**MOJA SECANJA KAO PRVOG PUTNIKA NAŠEG AERA**

Evo kako je počelo!

Posle oslobođenja negde oko 1945 godine dolazio je tadašnji direktor Aera u Beograd u filijalu Brauns u kojoj sam radio kao referent prodaje. Razgovaralo se da se ujedinitimo. Međutim upravnik naše filijale drug Mića Jović uporno je odbijao to ujediničenje.

Video sam da tu nemam perspektive pa sam napustio to mesto i otišao kod NA-MA Zagreb kao predstavnik u Beogradu za nabavku robe. Saveznim zakonom od 1951 godine bile su ukinute sve nabavne službe i morale su da prestanu sa radom.

Kad su u Aero Celje doznali da se ukida nabavna služba pozvali su me u Celje i predložili mi da primim nameštenje kao putnik kod AERA.

Tada sam ja i postavio pitanje šta ću prodavati kad je u to vreme AERO imao samo nekoliko artikala u slobodnoj prodaji. Saznao sam: nije važno toliko prodaja — koliko to da se ispita tržište i da se vidi šta tržište traži.

Zapravo u to vreme malo ko je mogao predvideti potrebe da fabrike organiziraju putničku službu. Međutim kasnije se pokazalo da je to bio vrlo dobar i koristan potez.

Slobodno mogu da kažem da u to vreme ni jedna fabrika nije imala putnika. BILI SMO PRVI kao osnivači putničke službe i to je ono što je nama dalo veliko prednost ispred ostalih fabrika i naših konkurenata koji su mnogo kasnije počeli da osnivaju putničku službu.

Dobio sam raspored putovanja za celu Jugoslaviju osim Slovenije i tako sam krenuo na prvo putovanje. Nije mi putnička služba bila nepoznata zato što sam pre rata već imao staž od 10 godina kod čuvene fabrike Bizjak i Drug, ipak sada su prilike bile sasvim drukčije pa je i odgovornost bila veća. Prvo putovanje je bilo vrlo teško i naporno, naročito je bilo teško sa ishranom i prenočištima. Bez putnog naloga nije se moglo u menzama dobiti hrana ni u hotelima spavanje.

Posle više od meseca dana putovanja bez prekida vratio sam se u Celje i podneo iscrpni, vrlo opširni i značajem izveštaj u kom pravcu treba naš kolektiv da usmeri svoju proizvodnju.

Našem kolektivu šaljem drugarske pozdrave.

Janko Martinović



**KONEC LETA SE PRIBLIŽUJE**

Stopili smo k nekaterim Aerovcem in jih pobarali, kako in kaj bo z njihovim silvestrovanjem. Prejeli smo naslednje odgovore:

**MIHELCA DEBELJAK, splošna služba**

»Verjetno bom doma. Če bo vreme ugodno, da ne bo preveč snega, bom šla na Golte. Sicer bom pa z družbo prijateljev doma. Najlepše je in najceneje.«

## Upokojeni v letu 1976

1. Zavrašek Marija
2. Degen Franc
3. Vrečer Zinka
4. Voga Marija
5. Meh Amalija
6. Ribežl Štefanija
7. Rovere Ana
8. Pirh Marija
9. Bouhan Marija

10. Užmah Leopold
11. Gordij Valerija
12. Dornik Slava
13. Kavčič Terezija
14. Žnidar Frančiška
15. Florjanc Anton
16. Šarlah Vinko
18. Juran Jože
19. Vovk Jožica

Tako je sedaj v Aeru skupno število upokojencev 147.

9. 11. se je upokojila tudi **Vovk Jožica**. Dolgo je bila v Aeru. Petindvajset let. Pred upokojitvijo je delala na delovnem mestu adjuster. Dolga leta je delala tudi v organih samoupravljanja — bila je član delavskega sveta, aktivno je sodelovala v sindikalni organizaciji in je letos tudi dobitnica srebrnega znaka sindikatov. Bila je član delegacije zbora združenega dela. Obiskali smo jo ob slovesu od svojih sodelavcev.

»Ne morem verjeti, da bom morala pustiti delo in svoje sodelavce. Dobro smo se razumeli, tu sem se dobro počutila, čeprav so marsikdaj nastale težave. Želela bi, da bi se moje sodelavke tudi v prihodnje razumele, da bi bile kakor ena družina in da bi dosegale pri delu dobre uspehe ter seveda, da bi imele dobre plače!«

To so bile besede in želje Jožice Vovk. Mi pa ji želimo obilo zdravja in da nas še kdaj pa kdaj obišče.

Janja Završnik



Jožica Vovk ob slovesu

(Nadaljevanje z 10. strani)

praznovanju obremenjena z gospodinjstvom delom. Z družino bom silvestrovala v lokalu blizu doma.«

### BLAŽ ČREPINŠEK, skladiščnik v TOZD Grafika

»Silvestroval bom doma. Najbolje se počutim tako. Po mili volji lahko jem in pijem, bolj poceni je, kot pa če grem kam ven. Po novem letu pa grem tako vedno v hribe in si tam privoščim.«

### IVANKA PAJK, arhivar kilšejev, TOZD Grafika

»Silvestrovala bom doma, ob televiziji, če si jo bom do takrat že kupila. Hranim namreč denar, ker si želim v januarju na smučanje.«

V TOZD Kemiji Šempeter so na zastavljena vprašanja raje odgovorili skupno. Večina zaposlenih je povedala, da bodo silvestrovali doma, ker jim osebni dohodki ne dovoljujejo, da bi silvestrovali kje drugje. Imajo pa tudi družine in bi radi praznovali v domačem in prijetnem vzdušju.

## Pogovor s štipendisti

Naša delovna organizacija štipendira na različnih šolah nad 80 mladih ljudi, ki se bodo po končanem študiju zaposlili v Aeru na delovnih mestih, za katera se pripravljajo. Glede na našo osnovno dejavnost štipendiramo največ kadrov na šolah grafične in kemijske smeri, precej pa tudi na srednji ekonomski šoli za potrebe delovne skupnosti skupnih služb.

Leto 1975 je prineslo na področju štipendiranja in štipendijske politike pomembne rezultate. Temeljne organizacije združenega dela v Sloveniji so podpisale samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov. Sporazum je bil potreben predvsem zato, da bi mladim zagotovili izenačene materialne možnosti za šolanje, saj so doslej delovne organizacije zelo različno reševale vprašanje štipendiranja. Januarja letos smo tudi znotraj Aera sprejeli samoupravni sporazum o izobraževanju delavcev, o štipendiranju in pripravništvu. Vse TOZD in DS SS so podpisale ta sporazum, ki je osnova pri reševanju vprašanj s tega področja.

Izbrali smo dve štipendistki in ju vprašali, kaj jima pomeni naša štipendija, kaj vedo o Aeru in kako si predstavljajo svoje bodoče delo.

VESNA ROBIČ je učenka II. letnika poklicne grafične šole v Ljubljani. Drugo leto se bo vključila v naš kolektiv kot retušerka. Vesna je dobro izbrala svoj poklic, saj jo zelo veseli, to pa je zagotovilo za uspešno delo. Sicer pa naj pove sama:

»Za poklic sem se odločila iz čistega veselja. Že majhna sem rada risala in ko sem zvedela za grafično šolo, sem se takoj navdušila. Ta poklic so mi priporočili tudi na zavodu za poklicno usmerjanje na podlagi testov iz osnovne šole. Pri izbiri me ni vodila štipendija, proučeno sem dala naknadno, šele ob pričetku pouka. Zdaj sem v drugem letniku in bom do januarja pri praktičnem pouku v reprodukciji. Ko se konkretno spoznavam z delom in torej mojim bodočim poklicem, vidim, da sem dobro izbrala. Praktično delo je bolj zanimivo, čeprav mi gre dobro tudi pri teoriji, seznanjam se z različnimi tehnikami in rešujem konkretne naloge. Znanje iz šole mi je v veliko pomoč, predvsem so nas navajali na natančnost, ki je pri našem delu ena najpomembnejših stvari. Imam svojega instruktora, ki mi daje napotke in mi pomaga, sicer so pa tudi drugi vsi pripravljeni pomagati, svetovati, opozorijo me na napake, predlagajo boljše rešitve in podobno. Mislim, da bo moje bodoče delo po končanem šolanju podobno sedanjemu, le da bo seveda pre-

cej bolj samostojno, naloge pa zahtevnejše in odgovornejše.

Med sabo se razumemo, delovni pogoji pa niso primerni. Pri eni mizi delamo namreč trije in če je večja stvar v delu, lahko dela samo eden. Druga dva stojita zraven, kar je zame zelo neprijetno, saj bi lahko kdo mislil, da mi ni za delo. Dobili smo štiri nove mize, ki še niso postavljene, bo pa seveda malo boljše, čeprav je prostor majhen, nas je pa veliko.

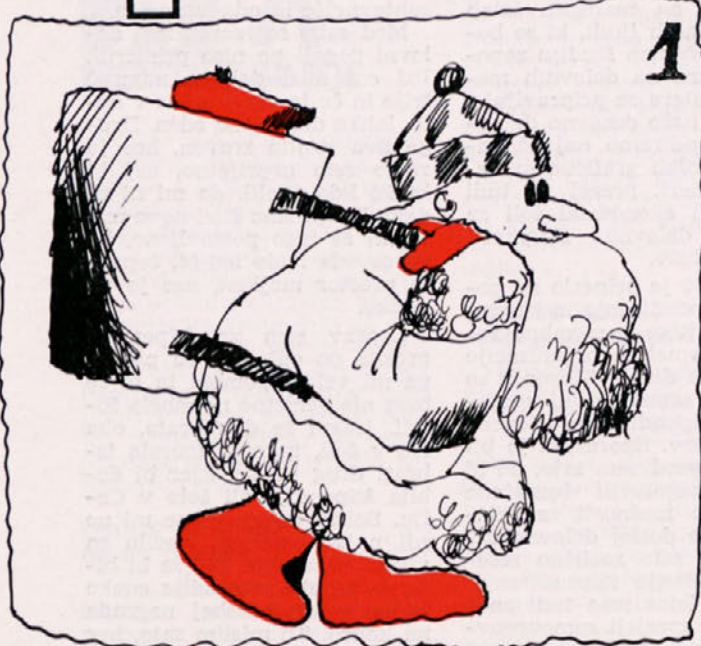
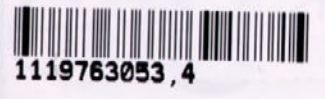
Čeprav sem za štipendijo prosila po odločitvi za poklic, pa mi veliko pomeni in bi se brez nje verjetno ne mogla šolati. Imam še dva brata, oba sta v šoli, tako bi morala izbrati drug poklic, kjer bi dobila štipendijo ali šolo v Celju. Šolski uspeh pa se mi ne zdi najprimernejše merilo za višino štipendije. Boljše bi bilo, da bi bile štipendije enake in za uspeh posebej nagrada na koncu. To mislim zato, ker se mnogi zelo trudijo, nazadnje pa niso tako uspešni in jih potem razlika v štipendiji prizadene.

O Aeru vem bolj malo, zgodovina in razvoj Aera mi nista znana. Tudi internega časopisa ne dobivam, poznam pa svoje obveznosti in pravice iz štipendijske pogodbe. Svoje obveznosti do podjetja bom izpolnila, saj sem zadovoljna, da se bom lahko zaposlila v Aeru.

Pogovarjali smo se tudi s **Sonjo LOČIČNIK**, študentko 4. letnika filozofske fakultete v Ljubljani, kjer študira angleščino in italijanščino.

Štipendijo sem dobila v Aeru čisto po naključju. Bila sem že vpisana v I. letnik, na republiški izobraževalni skupnosti so mi prošnjo odklonili, zato sem se tedaj odločila za kadrovske štipendije, ki sem jo dobila pri vas. Ze poprej sem kot gimnazijka dvakrat delala v Aeru, v proizvodnji, tako da sem podjetje že malo poznala. Tudi v času študija sem bila na praksi v naši DO. Zadnjič letos v času počitnic in sicer v komercialnem sektorju, v oddelku izvoza, kjer sem lahko s pridom uporabila svoj študijski predmet, saj sem prevajala korespondenco in nekaj tehničnih tekstov. Delavci v tem oddelku so me lepo sprejeli in med njimi sem se prav prijetno počutila. Ves čas pa prebiram vaši glasili Informacije in Naš Aero. Tako sem vsaj malo seznanjena z organizacijo, v kateri se bom zaposlila.

O samoupravnem sporazumu, ki urejuje štipendiranje, ne bi želela govoriti, ker ga premalo poznam. Štipendijo dobivam vse od februarja 1974. leta in sicer je znašala v začetku 800 din, sedaj pa prejemam 900 din. Štipendijo dobivam redno, brez zamud.



1 2



"DRAGI AEROVČKI, TOKRAT SEM VAM PRINESEL ZA NOVOLETNO DARILLO KAR TOVARIŠA KERINA...!"



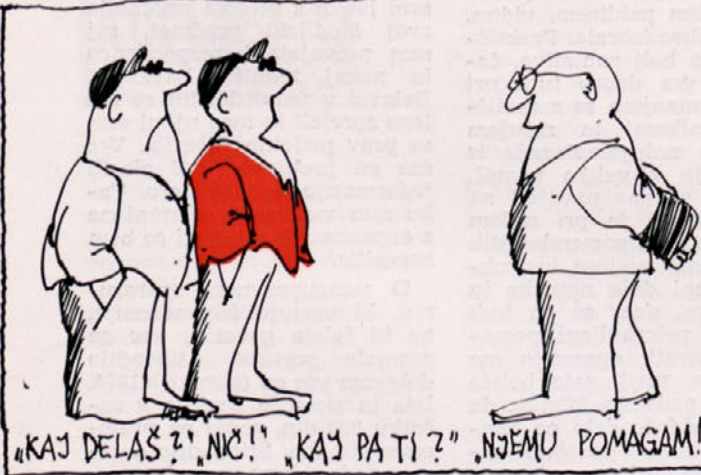
### SELITEV VELIKIH SLOVANOV

P.S. VSAKA PODOBNOST S "PETROVIM NAČELOM" NAKLJUČNA



VODJA OBRATA PROIZVODNJE AC PAPIRJA BO POSPEŠIL POTEK INVESTICIJE IN PREŠEL Z BESED K DEJANJEM.

INVESTITOR: OZD AERO  
IZVAJALEC: TA HIP  
NAJBOLJŠI  
PROJEKTANT: DIPL. ING.  
J. NAČRANETREŠI



"KAJ DELAŠ?" "NIČ!" "KAJ PA TI?" "NJEMU POMAGAM!"

HAHAHAHAHIHIHIHOHOHOHEHEHEHEHAHAHAHOHOHO  
HOHOHOHIHIHIHIHAHAHAHEHEHEHEHAHAHAHA  
HUMOR NA NAROČILNICO  
PRIDOBITEV LETA  
Na sveto je dan PRAVILNIK O NOTRANJEM NEREDU. Vseh 52 členkov je fanatično vsajenih v opto!  
ZDRAVILO LETA  
Za frehitis, katerega žarišče epidemije se je pojavilo, Jój Me, v neposredni bližini, je najboljšo zdravilo po eno poglavje BONTONA trikrat na dan. Če ni uspeha, to terapijo ponoviti zopet od prve strani naprej.  
KOMPLIMENT LETA  
Oblikovalka Alja Štefančič je zrasla za nadaljnih 20 cm, odkar neka vplivna oseba v Aeru misli, da je ona avtor Klovna z žarečimi očmi. Akademski slikar Herman Gvardjančič o njeni višini še ni obveščen.  
REFORMA LETA ZA NASLEDNJE LETO  
Od kar smo dobili novega obveščevalca(ko), bo treba reformirati sistem informiranja.  
ŠALA LETA  
Inovatorjem se bo čakalna doba -za izplačilo stimulacije ob njihovem delu - SKRAJŠALA!  
UGOTOVITEV LETA  
Ni rečeno, da se ladja "Aero" potaplja, če jo nekateri vidni uslužbenci zapuščajo.  
PRIMER LETA  
Lep primer PARAPSIHOLOGIJE je, če se ob odkritju FUŠA nekateri obremenilni materiali spremene v PARO.